

TÓ IDÓJÁRÁS:
derült idő várha-
lban helyenként
dik. A kőd nagy
eli órákig felosz-
nyugati szél nap-
egélénkül. A leg-
nappali hőmér-
lában 16 és 21 fok
tartósan ködös
n 10 fok körül
(MTI)

DULÓNAPTÁR

ország nemzeti
z az a nap, amikor
z Kristóf 1492-ben
Amerikát.

ASZTÁSTÓL A
RVALTASIG. Saj-
lítás látható októ-
21-éig a Ring
ag anyagából a
szlói művelődési
állítótermében. A
olnap, szombaton
0 órakor Földes
ing főszerkesztője

-MACSKA BA-
A Kutya és Macs-
imű újságok fő-
ível találkozhat-
vereké holnap,
n 10 órától a haj-
lói művelődési
n. A programban
télkedő és lutra-
terepel.

TULIPÁNJAI. Az
Drogambulancia
ombaton 20 órától
eni Perényi u. 1.
közösségi házban
ági koncertet ren-
en az olasz I Tuli-
o együttes lép fel.
bevétele a kalló-
ok támogatására

GAZÍTÁS. Október
Napló első oldalán
és jelent meg az
0-e és 15-e közötti
jal kapcsolatban.
elszámolása több,
em ismert tényező
e, erről a hőszol-
llalat a későbbiek-
zhatja olvasóinkat.

dú-bihari
Napló

Szerkesztő:
Bakó Endre
Szerkesztő-helyettesek:
Gulyás Imre
Nagy Zsuzsa
Szerkesztőség:
24 Debrecen,
Héhalusi tér 10.
Telefon: 12-144.
Irtóv: 17-152.

Kiadja
dú-Bihar Megyei
Könyvkiadó Vállalat
Debrecen,
Héhalusi tér 10.
Postacím:
n, Postafiók 72. 4001.
Telefon: 12-144.
Telefax: 17-985.

Kiadó: Szabó Imréné
Fényezés:
dú-Bihar Megyei
Könyvkiadó Vállalat.
Nyomás:
Nyomda, Debrecen.
Előállítás vezető:
ktor vezérigazgató.

ndelés száma: 0207.

Magyar Posta. Előfi-
rlapkezelés postá-
nál és kézbesítőkél.
díj: egy hónapra: 105
évre: 315 Ft, fél évre:
egy évre: 1260 Ft.
index: 25 627

SN 0133-1051

HAJDÚ-
BIHARI

XLVII. ÉVFOLYAM, 241. SZÁM

ÁRA: 5,30 Ft

1990. X. 13., SZOMBAT

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP

Kilencmillió forint még hiányzik Filléres gondokkal küzd a megyei földhivatal

A Földművelésügyi Minisztériumban a minap sajtótájékoztatót jelentettek be, hogy a földhivatalok működésére fordítható összegből mintegy 650 millió forint hiányzik, ezért a tárca különféle más célú pénzek átcsoportosításával igyekszik az év végéig biztosítani a hivatalok munkáját. Azóta kiderült, hogy a válságkezelésre a beigért összegnek csak a töredékét, 263 millió forintot tudnak előteremteni.

A Hajdú-Bihar megyei és a hozzá tartozó négy elsőfokú földhivatal 188 főt foglalkoztat, és bár dolgozóik 30 százalékának felsőfokú végzettsége van, az átlagbérük 9833 forint. A hivatalok idei költségvetése 35 millió forint volt, ez az összeg azonban — miután az áremeléseket nem kalkulálták bele — szeptember végére elfogyott. A hivatali alkalmazottaknak és a tárcának a legfőbb gondja most az, hogy noha januártól megszűnt a földhivatalok kettős irányítása, az illetékekből befolyó összegek a

saját kassza helyett továbbra is a megyei tanács illetékhivatalához kerülnek. A költségvetésnek a hiányzó összeget persze vissza kellene juttatni a földhivataloknak, csak hogy a címzett sok esetben egészen más lesz.

A megye földhivatalaihoz évente mintegy százezer ügyirat érkezik és minden tulajdonost határozatban értesítenek. Márpedig magánszemély tulajdonosok esetén a postaköltség darabként 28(!) forint. Miután egy szerződéses ügyben minimum hat határozatot kell elküldeni, ez évente 600 ezer levél, amelynek a postaköltsége közel ötmillió forint. Nem beszélve a helységek bérleti díjairól, az üzemanyagköltségekről és lehetne sorolni. A megyei földhivatal — látva, hogy kevés lesz a pénz — szeptemberben 12 millió forint pótköltségvetést igényelt a tárcától, melyből 3 milliót meg is kapott. A hiányzó 9 millió forintra, pedig a már említett 263 millióból származóan.

Néhány gazdagabb esztendővel ezelőtt „Őszi csúcs” címmel tudósítottunk, a MÁV szállítási gondjait festegettük — no nem sötétebbre a valóságosnál. Torlódások, vagonhiány. Ez a két fogalom minduntalan visszatért sorainkba. Most, 1990 végén a szállítási teljesítmények a vasúton még a vártnál is alább estek. Lehet-e egyáltalán őszi csúcsról beszélni?

Szombathy Géza, a MÁV Debreceni Igazgatóságának igazgatóhelyettese relatív csúcsról ad számot. A mérsekelt, alacsony fuvarteljesítményeket — mondja — ma egy leromlott eszközállománnyal éri el a MÁV, szerte az országban.

Írjunk ide egy jellemző adatot. Ebben az évben se új személygépkocsit, se új tehervagont nem vásároltak.

Azt már nem tőle tudom, de ő is megerősíti, hogy a cukorrépatermés sem erőlteti meg a MÁV kapacitását az idén. A jól bevált FORDA-szerelvények (habár ezek is használtak, mondhatni elagott kocsikból tevődnek össze) jelképesen szólnak még győzik szusszal. Elbírák az aszály sújtotta táblák rekordra egyáltalán nem

jogosító hozamait. Többet is vinnének!

A Szovjetunióba irányuló export sem viseli meg a MÁV teherbíró képességét. Ennek azonban van egy érthető, mai magyarázata. A két ország között sürülő politikai viszony érezteti hatását, érezteti az ügynevezett fogadókészségben. Hetente csak a kontingentáló miniszteriális bizottság által megszabott vállalati tételek kelhetnek útra Záhonny felé. És Záhonny át. Egyedül az élőállat-küldemények élveznek mennyiségi elsőbbséget, ami azt jelöli, hogy nincs korlátozva a heti kivitel. Az exportütem korlátozódását jobbra az élelmiszerüzemek, konzervgyárak érzik. A szovjet csapathozonásokkal járó fuvaroknak sincs se volumen-, se egyéb korlátja. Talán annyi információ még idetartozik, hogy a jövőben tarifapolitikáján változtatni fog a MÁV. A helyszínen az állomásfőnök döntheti el a versenytársakat szemmel tartva, hogy ad-e fuvardíjkedvezményt? Mert adhat, hogy nem más vigye el a fuvar a MÁV orra előtt.

Sz. Cs.

Antall József Hollandiában

Hága, 1990. október 12. (MTI) — Péntek délelőtt Hollandiába érkezett Antall József miniszterelnök. A magyar kormányfőt, aki a brit konzervatív párt konferenciájáról különgepen repült Rotterdami, katonai tiszteletadással köszöntötték. A miniszterelnököt a repülőtéren Hans van den Broek külügyminiszter, Hendrik Jan van Oordt Hollandia budapesti nagykövete és Csejtei István Magyarország hágai nagykövete üdvözölte. Antall József kíséretében tárgyal partnereivel Hágában Bod Péter Ákos ipari és kereskedelmi, illetve Surján László népjóléti miniszter.

A magyar kormányfő és kísérete Rotterdamból a 26 kilométerre fekvő Hágába, az ország adminisztratív fővárosába hajtatott. Itt a Catshuis miniszterelnöki palota szolgálati szállásul és a tárgyalások színhelyeül.

11.45-kor Beatrix holland királynő audencián fogadta Antall Józsefet a királyi palotában.

A jelen és jövő témáit érintő tárgyalások délben Andriessen gazdasági miniszternek Antall József és kísérete tiszteletére rendezett munkaebédjével kezdődnek. Délután Antall József előbb a parlamentbe látogat, majd Ruud Lubbers miniszterelnökkel tárgyal, azután nemzetközi sajtótájékoztatót tart, és találkozik a Hollandiában élő magyarság képviselőivel a nagyköveti rezidencián. Ezt követően Lubbers miniszterelnök — tiszteletére rendezett — díszvacsoráján vesz részt.

Szombaton a hollandiai látogatás második napján Antall József és kísérete Lubbers miniszterelnök pártjának nemzetközi szimpóziumán vesz részt, amelynek témája a kereszténydemokrácia jövője Európában.

Beatrix királynő fogadta Antall József miniszterelnököt a királyi palotában (MTI-fotó: Czika László)

Üzleti lehetőségek a Szovjetunióban

Vége a „cári kapcsolatoknak”

„A képzőművészeti termékek forgalmazására nemrég alakult, a Szovjetunióban bejegyzett vegyes vállalat ma az egyik legnagyobb téglaforgalmazónak számít.” Jurij Korotkov, a moszkvai központú angol-német-szovjet érdekeltségű Novimpex beruházási és befektetési tanácsadó cég vezérigazgatója tett említést erről a szovjet gazdasági viszonyokat talán hűen tükröző „profilváltásról” a napokban Debrecenben, a regionális gazdasági kamara egyik rendezvényén.

Igaz, a pozitívnek szánt példa elgondolkodtató, ám a jelenlévőknek nem sok idejük maradt a meditatálásra. Ehelyett inkább az egyik ámulatból a másikba eshetek: Korotkov úr ugyanis igazán tetszetős képet vázolt fel a kereskedelmi lehetőségekről, a szovjet vállalatok önállóságáról és különösen a vegyes vállalatok alapításáról és működéséről. Olyannyira tetszetős, hogy néhány, a szovjetekkel folytatott kereskedelemben kelendő tapasztalatot szerzett magyar szakember nem is nagyon akart hinni a fülének...

A rendezvény után rövid interjúért kértünk Korotkovtól: — Nem tartja furcsának, hogy miközben ön kedvező változásokról, illetve lehetőségekről beszél, addig né-

hány napja a Szovjetunió igen széles körben lényegében importkorlátozással sújtja a magyar termékeket?

— Kezdetről fogva zürzavarosak voltak gazdasági kapcsolataink. A kormány szinteken — amit én cári szintnek nevezek — korábban bizonyos árucsoportokat ajándékba adtak egymásnak az országok. Nagyon önkényesen állapították meg például az árakat az olyan, egyébként drága nyersanyagoknál, amelyeket a Szovjetunió Magyarországra is exportál. A korlátozásokkal kapcsolatban emlékeztetnem kell, hogy év elején önkéntes akadályokat állítottak a vállalkozók elé, mérsékelve ezzel a Szovjetunióba is irányuló exportjukat. Ma szerintem mindkét országnak arra kell törekednie, hogy az új elszámolási rendszer bevezetéséig (1991-től dollárszámlálásra állunk át a Szovjetunióval folytatott kereskedelemben — sz. t.) nullszaldót alakítsanak ki.

— Az országukban tapasztalható politikai és társadalmi változásokat látva, mit tanácsol a magyar cégeknek: a szovjet vállalatokkal, avagy a köztársaságok gazdálkodó egységeivel vegyék fel a jövőben a kapcsolatokat?

— Legutóbb egy német-országi kiállításon cégem az orosz köztársaság zászlaja

alatt mutatta be több vállalat termékeit. Realisabb a köztársaságokkal felvenni a kapcsolatot, már csak azért is, mert így közelebb kerülnek a magyar cégek az üzletekhez. A szovjetégi kormányoknak, úgy gondolom, éppen elég dolga akad, amikor a saját szintjén kell megoldania az egyre szaporodó problémákat.

sz. t.

A vizsgálat megállapította: „hordót a szónoknak!”

„Hordót a szónoknak!” — ez a közbekialtás hangzott el a legfőbb ügyész megállapítása szerint szeptember 18-án a Parlament plenáris ülésén, Tölgyessy Péter SZDSZ-frakcióvezető interjúgyűlésén egyben azt is hozzáfűzi tájékoztatójához: „a megállapításaim alapjául szolgáló adatok egyike a

«tisztított» hanganyag. Szakértői megítélés szerint azonban ez a hanganyag nem olyan tökéletes, hogy bármilyen akusztikai körülmények között egyértelműen az általam megállapított kijelentés lenne abból hallható. Erre figyelemmel nem tartanám indokoltnak azt, hogy ezt bemutattva, a nyilvánosság számára fel-

használásra kerüljön”. A vizsgálat eredményéről dr. Györgyi Kálmán pénteken írásban tájékoztatta Szabad György házelnököt, aki még aznap a sajtó képviselői előtt ismertette a számára személyesen átadott vizsgálati dokumentumok tartalmát.

A legfőbb ügyész levelében részletesen tájékoztatta az Országgyűlés elnökét arról, hogy a Magyar Televízió eredeti kép- és hangfelvételét, a Magyar Rádió hangfelvételét, az Országgyűlés gyorsírói és végleges, hitelesített jegyzőkönyvét, illetve ez utóbbi tervezetét, valamint a Kurír című napilap kép- és hangfelvételét is megvizsgálta. A közbekialtás valódi tartalmának megállapításához azonban különleges szakértelemre volt szükség, a vizsgálatra legalkalmasabbnak pedig a rádió hangfelvétele minősült. A szakértői vizsgálatot a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézetének fonetikai laboratóriuma, továbbá a Közlekedési Dokumentációs Vállalat Közlekedési Filmstúdiója végezte, egymástól függetlenül.

Szabad György a vizsgálati eredményhez nem kívánt kommentárt fűzni. (MTI)

MAI KÉRDÉSÜNK:

Mikor startolnak az önkormányzatok?

Volt, ahol szeptember 30-án sikerült megválasztani a helyi képviselői testület tagjait — a kisebb települések többségén a polgármestert is —, szép számmal akadtak azonban választókerületek, ahol csak az október 14-i forduló eredményeként születik meg a mindennapjainkat meghatározó döntés.

— A megválasztott, illetve megválasztandó helyi vezetők mikor kapják meg a megbízóleveleiket? — kérdeztük Hajdúné Csabai Évát, a megyei tanács szervezési és jogi osztályának vezetőhelyettesét.

— A választások végleges eredménye után — amennyiben jogorvoslati eljárás

nincs folyamatban — elméletileg azonnal ki lehet állítani a megbízóleveleket. Azokon a településeken, ahol az első forduló eredményes volt, sok helyen már megalakult az új testület. Az önkormányzati törvény szerint a képviselői testületek alakuló ülésére a választásokat követő tizenöt napon belül sort kell keríteni. Ez a határidő akkor van érvényben, ha a választásokkal kapcsolatban nem érkezett jogorvoslatra kérelem. Ha ilyen felmerül, csak az eljárás lezárultával lehet összehívni az alakuló ülést.

b. m.

Nőorvosok tanácskoztak a megyeszékhelyen

Tizenötödik szakmai tanácskozását tartotta pénteken a Debreceni Akadémiai Bizottság endokrinológiai munkacsoportjának közreműködésével, a bizottság székházában a Magyar Nőorvos Társaság szakcsoportja.

Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből mintegy kétszáz orvos vett részt a rendezvényen.

Délután a laparoszkópia — korszerű diagnosztikai eljárás, amelynek segítségével szabad szemmel vizsgálhatók a hasüregben lévő szervek, illetve elvégezhető

kisebb műtétek — alkalmazása során szerzett tapasztalataikat cserélték ki a résztvevők, majd referátumok hangzottak el a rákos betegek lelki gondozásáról, anya és újszülött gyermeke kapcsolatáról.

Ritkán előforduló megbetegedések rövid ismertetésével folytatódott a tudományos ülés délután; harmadik, nem mindennapi esetről számoltak be az előadók.

Az egynapos rendezvény alkalmat teremtett a szakmai továbbképzés mellett arra is, hogy az egyes kórházak szülészeti, nőgyógyászati módszerei közeledjenek egymáshoz.

Für Lajos fogadta a VSZ főparancsnokát

Keleti György ezredes, a Honvédelmi Minisztérium sajtószóvivője az alábbiakat közölte az MTI-vel:

„Für Lajos honvédelmi miniszter pénteken délelőtt hivatalában fogadta Pjotr Lusev hadseregtábornokot, a Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erőinek főparancsnokát. A találkozó a főparancsnok kérésére került sor.

A megbeszélésen a magyar fél megerősítette a korábban kinyilvánított és az eddigi tárgyalásokon fenntartott álláspontját, amely szerint a Magyar Köztársaság a jövő év végéig kilép a Varsói Szerződés katonai szervezetéből, amennyiben a katonai szövetség addig nem szűnik meg. Für Lajos hangsúlyozta, hogy Magyarország ugyanakkor valamennyi

szomszédos állammal — közöttük a Szovjetunióval is — jószomszédi viszony kialakítására törekszik, és a kétoldalú, azon belül a katonai kapcsolatok új alapokon történő fejlesztését szorgalmazza.

A találkozóon részt vett Annus Antal altábornagy, a HM közigazgatási államtitkára, Lőrincz Kálmán altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka, illetve Vlagyimir Lobov hadseregtábornok, az egyesített fegyveres erők törzskének főnöke.

Pjotr Lusev hadseregtábornok és kísérete — akik kétnapos munkalátogatásuk nagyobb részét a Szovjet Déli Hadseregcsoport parancsnokságán töltötték — délután elutazott Budapestről.” (MTI)

Heti kommentátorunk:

D. KARÁDI KATALIN

Szex

Kampánycsődben semleges témáról illik írni, de hogy mégse legyünk híján minden izgalomnak, beszéljünk egy kicsit a szexről. Mégpedig arról a válfajáról, ahová be akar végre törni a piacgazdaság, azokról, akik egyszer és mindenkorra véget akarnak vetni ezen a téren a „hiánygazdálkodásnak”.

Onnan jutott eszembe ez a sikamlós téma, hogy az egyik parlamenti bizottság ülésén egyebek mellett erről is szó esett. A képviselők kifejtették: már-már megengedhetetlen, ahogyan az újságos standokon a tömény pornót találják. Osztom a hónapok mértéktartását és teljes mértékben egyetértek azzal is, hogy „az üzlet mindenekfelett” nem sértheti meg a jóízűt, nem lehet gátlástalan, lélekromboló. Manapság már nem engedem meg, hogy a kislányom az újságosbódék kínálatát fürkésze, sőt, magam is igyekszem a lehető leggyorsabban lebonyolítani az éppen esedékes vásárlást, mert nem vagyok kíváncsi a közszemlére kitett keblekre, vagy a Popomagazin legújabb „formatervezett” kollektióira. A férfiak bizonyára más szemmel nézik a világot; ha nem is csorog a nyáluk, de azért a „mindent a szemnek” elve alapján bizonyára nem szegszik kétségbeesetten a földre a pillantásukat.

Tudom, hogy ez a kérdés jóval bonyolultabb, nem lehet felszínes benyomások alapján megközelíteni. Sőt, az ellen sem tiltakozom, hogy a prostitúciót törvényesíteni kellene. Mióta a világ világ, voltak, vannak és lesznek, akik az ősi mesterséget művelik és nem is kinalják hiába bajukat. A kíváncsiság, a partnerkeresésre időt szakítani már nem tudó elfoglaltság vagy a szexuális nyomor pedig férfiak ezreit üzte és üzi, hogy igénybe vegyék ezt a szolgáltatást. Ha mindkét fél úgy érzi, hogy ez csupán üzleti kapcsolat, megítélés kérdése, hogy van-e benne kivetnivaló. Mostanában szabadabban beszélünk és írunk az egészségről. Tudjuk, hogy vannak már szexatixik, különböző masszázsszalokok, s akik ebbe az üzletágba fektették a tőkájukat, csupán arra várnak, hogy működésüket a Parlament úgymond legalíssa tegye. Az örömlányokat meg kell védeni, kiszolgáltatottságuk megszüntetése úgymond a demokrácia kiteljesítése volna! Hisz tudják a kötelezettségüket, legyenek hát jogaik is! Virágzó üzletág felkutatására lenne lehetőség, amelyre óriási az igény. Csak meg kell nézni a maszek hirdetéseket (s most már nemcsak a pornólapokban): házaspárok keresnek a hétköznapok unalmát elűző harmadikat, sőt, „férfikurvák” ajánlják fel szolgáltatásaikat magányos nőknek. S mindez — pillanatnyilag — busás adómentes jövedelmet jelent, kárpótlásképp a veszélyért, mert persze nem mindig „fenékig tejfel” ez a szakma.

Egy társadalom mindenkor állapotát is megmutatja a prostitúció vagy a pornó térhódítása, terebélyesedése. A tényt tagadni kár, prudériával vagy szemlesütéssel elintézni nem lehet. De ha már ez is félig-meddig elismert üzletág, s még inkább azzá válhat, az istenért, gondoljunk arra: másutt is ennyire kitergetik a titkokat? Nem alapkövetelmény-e a diszkreció? Hisz nem kell másoknak belelátni, hogy miért, mitől futott fel egy-egy üzlet. Ne kényszerítsük rá azokat is illuzióromboló, gyakran ízléstelen reklámmal a kényszerű „betekintésre”, akik nem voltak és bizonyára nem is lesznek részesei, szimpáziánsai ezeknek a vállalkozásoknak. Egyszerűen azért, mert hisznek a szerelemben, a tartalmas kapcsolatban, s a partnerüket akkor is szépek látják, ha nem szexis monokiniben, hanem egyszerű háziruhában várja őket haza esténként.

A szerbek betelepülésének 300. évfordulója

A szerbek magyarországi betelepülésének 300. évfordulója alkalmából pénteken Göncz Árpád köztársasági elnök Szentendrén megnyitotta a szerb egyházművészeti és tudományos gyűjtemény új épületét és állandó kiállítását. Az évforduló alkalmából rendezett ünnepségsorozat keretében írták alá a Szentendre és Krusevac testvérvárosi kapcsolatáról szóló megállapodást is. Jelen volt Alexandar Prija szerb, és Zoran Cvetkovic vajdasági külügyminiszter, valamint Rudi Sova, Jugoszlávia budapesti nagykövete. A vendégeket fogadta Jeszenszky Géza külügy- és Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter. (MTI)

Előadás az önkormányzatokról

Marie Christine Gelibert asszony, a francia belügyminisztérium önkormányzati főosztályának vezetője pénteken Debrecenben tartózkodott. A politikusnő tudományos munkája vonatkozólag a Kossuth Lajos Tudományegyetemre, a hátrányos helyzetű térségek problémáiról tájékozódott. Rövid látogatása során előadást tartott a téma iránt érdeklődő hallgatóságának — sorraikban több, most megválasztott polgármesternek —, hogy Franciaországban hogyan, milyen módon gazdálkodnak az önkormányzatok.

Iraki fenyegetés

1990. október 12. (AFP/Reuter/AP) — Irak pénteken óva intette a Szovjetuniót, nehogy tájékoztatást adjon az amerikaiaknak az iraki fegyverzetéről. Ebben az esetben ugyanis — mint közölték — felülvizsgálják a katonai vagy ipari titkokat ismerő szovjet polgárok hazatelepítését. A bagdadi katonai szóvivő e fenyegetéssel azokra a hírekre kívánt válaszolni, amelyek szerint Dick Cheney amerikai védelmi miniszter a jövő héten Moszkvában információkat kíván kérni a Bagdadnak szállított szovjet fegyverekről.

A Nemzetközi Munkáügyi Szervezet pénteken hozta nyilvánosságra Szaddám Huszein elnöknek a szervezet vezérigazgatójához intézett válaszlevelét a külföldi vendégmunkások sorsával kapcsolatban. Az elnök cáfolta, hogy az irakiak bárkit is erőszakkal visszatartanak, vagy stratégiai létesítményekbe küldtek volna, de megismételte, hogy „a vendégmunkások iraki lakosság befogadott néhány külföldit azok közül, akiknek országa agressziós célból katonai erőket küldött az arabok szent földjére”.

Naponta két-háromszáz kuvali nő és gyermek menekül Szaúd-Arábiába a szeptember közepén megnyitott határon. Az iraki hadsereg a jelek szerint ösztönzi a katonai szolgálatra alkalmatlan kuvaitiak távozását, ám a férfiakat besorozzák a hadseregbe.

Szaddám Huszein az iraki gyermeknap alkalmából felolvasott üzenetében pénteken a nyugati vezetőköt és név szerint Bush elnököt tette

felelőssé azért, hogy esetleg iraki gyermekek pusztulnak el a blokádozta élelmiszer- és gyógyszerhiány miatt. Az iraki elnök azért is a Nyugatot kárhóztatta, hogy Izrael arab területeket tart megszállás alatt, és bűnököt követ el Palesztina népe ellen. A bagdadi kormány szóvivő pénteken megismételte, hogy az arabokat csupán a megszállt területek teljes kiürítése elégíti ki. Egyben az arabok elleni összeesküvéssel vádolta meg Washington, amiért késlelteti az Izraeli elítélő határozat elfogadását az ENSZ Biztonsági Tanácsában.

Ugyancsak bírálta az Egyesült Államokat Katszanzsani iráni elnök, aki pénteki imájában sérelmezte, hogy a Biztonsági Tanács a Kuvaittal kapcsolatos megannyi határozat után amerikai nyomásra még mindig nem ítélt el Izraelt a Jeruzsálemben történtek miatt. Az iráni államfő egyidejűleg felszólította az iszlám országokat, hogy fogjanak össze, és válasszanak alkalmas szellemi vezetőket, akik a mohamedán világ problémáinak megoldására képes mozgósítani óriási erőforrásait és hatalmas eszköztárukat.

Ali Akbar Velajati iráni külügyminiszter pénteken fogadta a bagdadi külügyminisztérium egy magas rangú küldöttét. A vendég szorgalmazta a kapcsolatok javítását és a diplomáciai kapcsolatok felújítását. Velajati viszont azt sürgette, hogy mielőbb folytatassák a két ország közötti fogolycserét, amelyet Irak szeptember közepén felfüggesztett.

Volt katonák rehabilitációja

A Magyar Honvédség az 1956-os forradalom évfordulóján központi ünnepséget tart, s ezen a rehabilitált katonák közül 108-at — ebből 25 személyt halálát követően — rendfokozatban előléptetnek — jelentette be Für Lajos miniszter a Honvédelmi Minisztériumban pénteken tartott sajtótájékoztaton.

A miniszter utalt arra, hogy a második világháborút követő időben, a Rákosi-korszakban és az 1956-os nemzeti tragédia után elkövetett törvényteleneségek — B-listázások, bebörtönzések, kivégzések, internálások — a hadsereg tagjait is érintették. Az elmúlt évtizedek büneinek jóvátetele érdekében a törvények adta lehetőségekre és a honvédelmi tárca saját hatáskörére figyelemmel a minisztériumban mintegy 1500 rehabilitációs kérelmet vizsgáltak meg. Ebből 809 esetben a kérelmezőt erkölcsi-katonai becsületében rehabilitálták, a közigazgatási úton jogtalanul lefokozottak közül pedig a miniszter pa-

rancsára 524-en kapták vissza a rendfokozatukat.

A sajtótájékoztaton nagy hangsúlyt kapott, hogy a minisztérium rehabilitációs bizottsága munkáját jogszzerűen, nagy körültekintéssel, nyilvánosan és kötetlen bizonyítási eljárás keretében — bármilyen hiteles forrást elfogadva — végzi. Döntéseinek meghozatalakor figyelembe veszi a különböző levéltári anyagokat, és rendszeresen kikéri a Történelmi Igazságtétel Bizottságának és a Politikai Foglyok Országos Szövetségének véleményét is. Néhány esetben előfordult, hogy a kérelmezők megtévesztő adatok közlésével jogtalanul igyekeztek kihasználni a rehabilitációs lehetőségeket. A miniszter utasításban intézkedett arról, hogy novemberől egy külön osztály foglalkozzon az újabb rehabilitációs ügyek elbírálásával. A jogosultak kérelmüket levélben juttathatják el a következő címre: Honvédelmi Minisztérium, Rehabilitációs Bizottság, 1885 Budapest, Pf.: 25. (MTI)

Tengizi jelentés

ványügyi, pszichológus, munkaegészségügyi és „fertőző” specialistákból álló csapat a tengizi egészségügyi helyzetet sok szempontból görcsö alá vette. A hazai sajtóban megjelent írások, a bennünk megfogalmazott aggodalmak is tisztázást igényeltek.

— Nekünk csak újságcikkek alapján volt elképzelésünk a kinti állapotokról, ám a lakóhelyről, a munkakörülményekről szerzett benyomásaink ennél a várakozásnál kedvezőbbek voltak — szögezte le dr. Jákics József miniszteri biztos. Dr. Perlaky Árpád pszichológus

ezt azoknak a kérdőívnek az eredményével is alátámasztotta, amelyet a kint dolgozók egy része — névtelenül — kitöltött. A számok azt mutatják: a munkások 86 százaléka az előzetes tájékoztatásnak megfelelő, vagy annál jobb körülményeket talált Kazahsztánban.

Betegségek, balesetek persze előfordulnak, bizonyos esetek gyakoribbak is a hazai átlagnál. Ezeket alaposan ki kell vizsgálni, s meg kell állapítani: mi írható a rendkívüli körülmények között végzett munka, a veszélyes anyagok vagy más

speciális tényezők rovására. A kinti járványügyi helyzet összességében nem rossz — állapította meg dr. Straub Ilona. A pontos kép kialakítását azonban nehezíti, hogy míg idehaza „táppénzcsalókkal” kell számolni, Tengyzben „egészségcsalók” akadnak. Ok az anyagi veszteség miatt olyan esetekben sem annak betegállományba, amikor ez már szükséges lenne.

A bizottság számos javaslatot tesz, s ezek megvalósítását is figyelemmel kívánja kísérni. Jákics doktor szerint károsak a Tengzről terjedő hamis hírek. Annál is inkább — s ezt már az egyik újságíró jegyezte meg —, mert a már jelen levő amerikai vállalkozók csak arra várnak, hogy a magyarok hazamenjenek. (MTI)

„Repülő Jövő”

A v

Botrán

Kis túzás mondhatnánk méhkasoz. Debreceni Kékkal, amikor vállalati tanács 14-i alakuló rendre tüzte vezérigazgatóról. A botrán Sándor, a Hírközlési és nisztérium helyettese — don képviselő vt-tag — elle igazgató újbó mivel Erdei I delkezik a 8 dellet által me lai végzetts nyomatékok nyének, a vit vonult a taná Mi történt kértéztük Dé KÉV vállalati kétől, aki kés tott bennünk leteibe. Min Erdei István négy esztende lalapot. Valób irányú felsőfo ám a már eml és városfejles riumi rendel nyújt a vállal hogy bizonyo dokolt esetek adjanak az i jogszabály ha Debreceni KÉ ráló vállalat, nyek nem kis István jó vezet nek köszönhe a vt elnöke. — tuk, hogy miv gató a jelek sze zik a megfede tokkal, kérjük mot, hogy szá mentesseg az A vállalati meghallgattat jos közlekedés nyolcvannyol végén hozzájár Erdei Istvánt v sítsa a felsőfo

„Repülők! Legyetek büszkék a foglalkozásotokra!”
Jövőre vajon kik uralják Debrecen légtérét?

A vezérigazgató marad

Botrány a közútépítő vállalatnál

Kis túlzással akár azt is mondhatnánk: felbolydult méhkaszhoz hasonlított a Debreceni Közúti Építő Vállalat, amikor az újjá választott vállalati tanács szeptember 14-i alakuló ülésén napirendre tűzte a szavazást a vezérigazgató megerősítéséről. A botrány oka: Markotay Sándor, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium osztályvezető-helyettese — az állami tulajdon képviselőjeként delegált vt-tag — ellenezte a vezérigazgató újbóli megbízását, mivel Erdei István nem rendelkezik a '88-as ÉVM-rendelet által megkövetelt iskolai végzettséggel, s hogy nyomatékokat adjon véleményének, a vita tetőfokán kivonult a tanácssteremből.

Mi történt valójában? — kértük Dénés Lászlótól, a KÉV vállalati tanácsa elnökétől, aki készséggel beavart bennünket az ügy részleteibe. Mint megtudtuk, Erdei István immár tizen-négy esztendeje vezeti a vállalatot. Valóban nincs szakirányú felsőfokú végzettsége, ám a már említett építésügyi és városfejlesztési minisztériumi rendelet lehetőséget nyújt a vállalati tanácsoknak, hogy bizonyos, valóban indokolt esetekben felmentést adjanak az igazgatónak a jogszabály hatálya alól. „A Debreceni KÉV jól prosperáló vállalat, s az eredmények nem kis részben Erdei István jó vezetői képességeinek köszönhetőek — mondta a vt elnöke. — Úgy gondoltuk, hogy mivel a vezérigazgató a jelek szerint rendelkezik a megfelelő tapasztalattal, kérjük a minisztériumot, hogy számára végleges mentességet adjon”.

A vállalati tanács kérése meghallgattott: Urbán Lajos közlekedési miniszter a nyolcvannyolcas esztendő végén hozzájárult, hogy a vt Erdei Istvánt végleg mentesítse a felsőfokú végzettség

igénye alól, s egy évvel később, '89. decemberében a vezérigazgató újabb ötéves megbízást kapott a testülettől. Am az azóta sokat citált kormányrendelet nyomán az idén szeptember közepéig újja kellett választani a vállalati tanácsot, s újfent megerősíteni a vezetőt — ekkor tört ki az említett botrány.

Bizony, meleg helyzet volt — jellemezte a vt-ülés hangulatát Dénés László. A minisztériumi küldött javaslata szerint szélszerűbb lett volna elhalasztani a vezérigazgató személyéről szóló döntést, s megvárni, amíg a tárca állást foglal az ügyben, csak hogy a vt másképp gondolkodott. A tagok nagy részének a véleménye szerint ugyanis a minisztérium legfeljebb véleményt mondhat a vt döntéséről, ám a határozat ödiumát a testület viseli. Samikora a vt eldöntötte, hogy mégis napirendre tűzi a vezérigazgató személyéről szóló szavazást, Markotay Sándor elhagyta a termet. A testület pedig 15:1 arányban bizalmat szavazott Erdei Istvánnak.

Vajon valóban törvénytelen volt a vállalati tanács döntése? A kérdésre Kálnoki Kis Sándor államtitkár válaszolt. „A vállalati tanács nem követett el jogsértést, ugyanis az a jogszabály, amely alapján megtámadták a döntését, hogy úgy mondjam, a deregulációs törvény áldozatául esett” — tudtuk meg a KHVM államtitkárától. A minisztérium tehát tudomásul vette a vt állásfoglalását, s tette ezt nem a felügyeleti szerv, hanem az egykori alapító, a testületbe egy tagot delegáló tárca jogán. Persze, ez nem jelenti azt, hogy a vállalati tanács döntése ellen ezután már nem lehet kifogást emelni, csak hogy — mondta Kálnoki Kis Sándor — ez már nem a minisztériumra, hanem a cégbírárságra tartozik.

— horváth —

Kik szerzik meg a repülőtereket?

Az önkormányzat nélkül nem döntenek

A zárt állami vagyon részét képező debreceni repülőteret nyugdíjas katonatisztek vigyázzák. A szovjet MIG-ek hónapokkal ezelőtt elrepültek, a civis város polgára békésen aludhat. A csönd mégsem tarthat sokáig. A pénz, az üzleti szempontok és a jól megfontolt helyi érdekek várhatóan hamarosan felkavarják a környék állott levegőjét.

A kormány mindenesetre bekapcsolta az első hajtóműveket. Meg sem várva, hogy a szovjetek minden érintett helyről kivonuljanak, hét szilárd burkolatú kifutópályával rendelkező katonai repülőter — közöttük a debreceni — nyílt nemzetközi tenderkiírására adott megbízást. A néhány hete hazai és külföldi lapokban megjelent hirdetésekben túl tájékoztatást kapott az üzleti lehetőségekről néhány nemzet magyarországi nagykövetsége is. A nagyobb európai, tengerentúli és ázsiai légitársaságokat szintén értesítették. Az 1000 dollárért megvehető részletes tenderkiírásból a hírek szerint eddig el is vittek néhányat.

A repülőterek csakúgy, mint ma, a jövőben is kincstári tulajdonban maradnak, a polgári célú hasznosításra kiírt pályázatra jelentkező vállalkozók hosszabb, több évtizedre szóló, bérleti szerződéseket szállnak harcba. „Az őrzés, az állagmegóvás és egyéb költségek feleslegesen terhelik az állam zsebét”, mondja Skonda Ödön, a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium légügyi főigazgatója. „Most majd kiderül, van-e komoly érdeklődés a repülőterek iránt”.

Kevesen tudhatják még, hogy milyen érdekeltségű cégek és szervezetek akarnak labdába rúgni a magyar vitett módon kapcsolódhatnak be a települések számára fontos kérdések eldöntésébe, hanem maguk is pályázhatnak. Erre azonban aligha fog

legyenek majd a bérbe vevők, jelentős összegek befektetésével kezdődik.

**Tíz-
milliók?
Száz-
milliók?
Milliárdok?**

A költségvetés oldaláról nézve az ügylet feltételezhetően azoknak lesznek a legjobb esélyei, akik a legtöbbet ígérnek majd. Ugyanakkor a települések gazdasági, idegenforgalmi és környezetvédelmi érdekei sem szenvedhetnek csorbát. „Nem legelésző birkanyájakat vagy zöldellő kukoricatáblákat szeretnénk látni a kifutópályák mellett”, mondja Skonda főigazgató. „Olyan, a repüléssel kapcsolatban álló hasznosításokra gondolunk, amelyek figyelembe veszik az adott térség regionális fejlesztésének a lehetőségeit. Éppen ezért a kormány a döntésekbe minden bizonnyal az önkormányzatokat is bevonja majd.”

A nyílt tenderkiírásból következik, hogy az önkormányzatok nemcsak az említett módon kapcsolódhatnak be a települések számára fontos kérdések eldöntésébe, hanem maguk is pályázhatnak. Erre azonban aligha fog

gottan nyilatkozni. „Tanulmányozzuk az anyagokat”, mondja Cséti Gábor kereskedelmi igazgató, „de ma még korai lenne kiteríteni a lapjainkat. Cinkelt lapokkal remélhetően senki sem játszik. Mivel nemrég kormányzati körökhez közel álló forrásból felröppent annak a híre, hogy a repülőtereket közös szovjet-magyar vállalkozásokban üzemeltetnék, a gyengébb idegrendszerűek könnyen svindlit kiálthatnak. Némi alapot az adhat az ilyen kombinációkra, hogy a szovjet csapatkivonásokkal összefüggő pénzügyi elszámolás számos kérdésében nehezen közelednek a tárgyaló felek álláspontjai. „Az alku során szóba kerülhetnek a repülőterek, még akkor is, ha azok nincsenek túl jó állapotban”, véli egy magát megnevezni nem akaró gazdasági vezető.

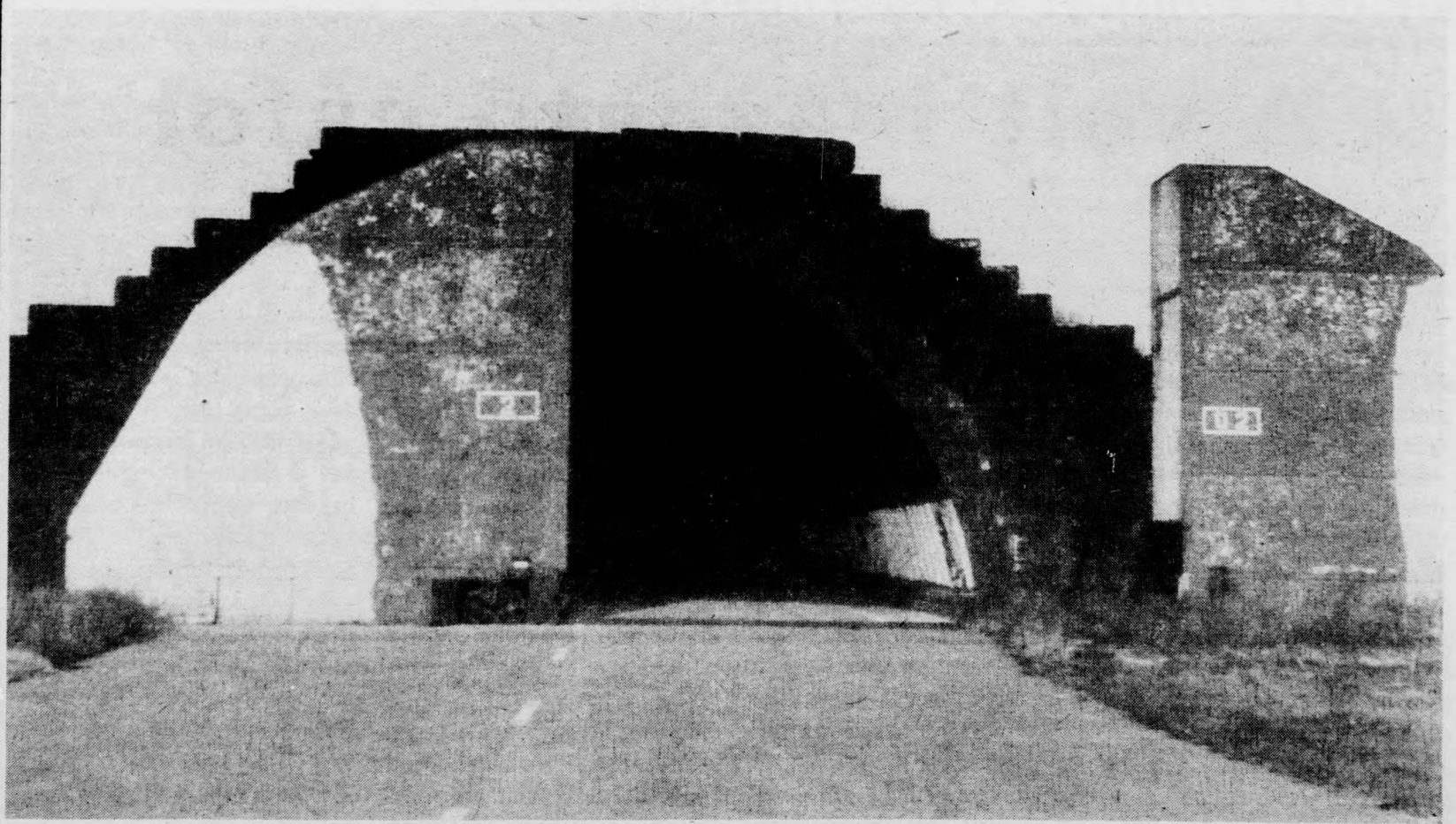
„A repülőterek sorsát el kell választani a szovjet csapatkivonás pénzügyi kérdéseitől”, mondja Koczka Géza, a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma főosztályvezető-helyettese. „Az viszont teljesen természetes, hogy ha a szovjeteket érdekli az üzlet, ők is pályázhatnak.”

A tenderkiírás november közepén jár le. Ezt követően — ha hinni lehet az önkormányzatok szempontjait is figyelembe véve — dönt a kormány a repülőterek további hasznosításáról.

**A lapok
még
kézben
vannak**

A befektetések várható tökélegénye azt sejteti, hogy elsősorban külföldi illetve külföldi érdekeltséggel is rendelkező hazai vállalkozások szállhatnak be az üzletbe. Nem lehet azonban elfelejtkezni a MALÉV-ről sem. A cégnél egyelőre visszafog

Sz. T.

Nem akarnak birkanyájakat látni a kifutópályák mellett

(Fotó: Iklódy János)

Használtautó-piac

Ami sok, az sok!

Néhány évvel ezelőtt, amikor „elsőszülött” Skodám „iskoláskorba” lépett, úgy döntöttem, eladom. Értékesítésére kínálkozt is mindjárt két(!) lehetőségem. Bevihettem a Merkurhoz és otthagytam az új árához viszonyított ügyvezetett avultatott áron zsebpénzért, vagy járhattam vele a szabadpiacra hetekig. Ezzel szemben, ha valaki ma akar tulajdoni alig használt nygkerekűjén, legalább tucatnyi kereskedőtől kérhet árajánlatot.

Mit ér a piac, ha kínálati?

A Praxis Kiszövetkezet tavaly novemberben nyitotta meg a Rigó utcán használtautó-telepet, de az első hónapokban személyi problémák miatt sehogyan sem ment az üzlet. Nagy Sándor idén júliusban vette át a telepet, és — bár a személyével senkinek semmi baja — a helyzet csupán annyit változott, hogy azóta nyitva van a kereskedés.

— Az induláskor állítólag készpénzes felvásárlás is volt, de erről nem tudok többet mondani. Az biztos, hogy amióta én itt vagyok pang a piac. Bizományosi értékesítésre vesszük át a gépkocsit, így minimális az üzleti kockázatunk. Ilyen bizonytalan forgalom mellett készpénzes felvásárlás. Nem is győznék tőkével...

A Praxisnál hosszasan latolgatták, hogy esetleg áttérnek a Merkurra már bevált üzleti konstrukcióra, és bizományosi előleges szerződéssel vásárolnak autót, de rájöttek, hogy nincs értelme. Nem az a gond — mondják —, hogy nem kínálnak gépjárművet eladásra, hanem az, hogy nincs kereslet. Pedig a felvásárlási formák bővítésére nagy szükségük lenne, hiszen a bizományosi szerződés eleve megrostálja az ügyfeleiket. Most főleg az hagyja náluk a kocsiját, akiknek már otthon áll a másik, és tudja nélkülözni. A leg-

Ennyi a kínálat

(Fotó: Horváth Katalin)

többen azonban csak akkor mehetnek kiváltani az újat, ha előbb eladják a régit.

— Én is fel tudnám tölteni a telepet úgy, hogy autó autót érne, de minek?! Vevő még a reális áron kínált kocsira is alig akad. Olyan gyér a forgalom, hogy a bevétel lassan a bérem közterheit sem fedezi.

Bontásra készpénzért, eladásra bizományba

Katona László és Lengyel István éveken keresztül autóbontót üzemeltettek a Gázvezeték utcai családi ház udvarán. Később kicsi lett a hely és a bevételek sem mindig fedezték a költségeket,

ezért nagyobb telephely után néztek. A Mikepércsi úton, a repülőtér szomszédságában vettek meg egy jókora telket, és a bontás mellett most már használtautó-kereskedelemmel is foglalkoznak.

— Korábban magánember csak közvetítő lehetett az autópiacon — így Katona László. — Nem volt telephelye, ahol bemutathatta volna a kínálatot, csupán felírta az érdeklődők címét és közvetítette a megbízójának.

— Gyakorlatilag ebből nőtt ki a használtautó-kereskedelem — formálja egésze a gondolatot a társa. — Az a legfontosabb, hogy a kocsi műszaki állapotának megfelelő reális értékben állapodjunk meg a tulajdonossal. Hiszen ha hónapokig itt áll az autó, romlik az állaga, ráadásul pillanatok alatt elterjed rólunk, hogy drágák vagyunk.

Alig egy hónapja nyitották a magánkereskedést, de a tulajdonosok máris annyi

tapasztalatot szereztek, mintha évek óta a piacon lennének. Manapság az olcsó kocsit a sláger — mondják — nem baj ha öreg is, csak olcsó legyen. Amiből persze nem feltétlenül következne, hogy a drágább autót szinte lehetetlen eladni... Pedig ez a tapasztalatuk.

Mindenki vár valamire...

...nem tudni, hogy mire — mondja Oláh László, a Derecskei ÁFÉSZ autóértékesítő részlegének helyettes vezetője. Cége hat éve foglalkozik használt személy- és tehergépkocsi-értékesítéssel, de — a fiatal ember szerint — ilyen lagymatag a forgalom sose volt.

— Elsősorban bizományi értékesítésre és cserére rendezkedtünk be, a készpénzes felvásárlás jelenleg szünetel. A konkurencia megjelenése egyelőre nem érződik a forgalmunkon, inkább a vásárlóerő hiánya a gond...

Oláh László szerint egyébként a keresett típusok alapján két nagy vevőkört lehet behatárolni. Az egyikbe tartoznak a kispénzű emberek, akik 40–50 ezer forintjukért 15–18 éves Ladát, 10 év körüli Trabantot esetleg Wartburgot vehetnek, a másik réteg a 150–250 ezer forintos autót — az 1–3 éves Daciát, Skodát, vagy Ladát — keresi.

— A többség azonban semmit sem keres, csak bármészakodik — összegzi tapasztalatait Szalkai József, a Merkur debreceni telephelyének igazgatója, és számokkal is bizonyítja, hogy nem a levegőbe beszél. Használtautó-részlegük idei forgalma 30 százalékkal maradt el a tervezettől. Ez pedig — tudván, hogy a vállalat bizományi előleges, sőt készpénzes értékesítéssel is foglalkozik — a piac kínálati jellegére és a Merkur használtautó-forgalmazási monopóliumának a fokozatos megszűnésére utal.

Petneházi Attila

Főnix Kereskedelmi Részvénytársaság, Debrecen, Széchenyi u. 35–37.

pályázatot hirdet

nyugállományba vonulás miatt az Unió Áruház konfekcióosztályának megüresedő osztályvezetői munkaköre betöltésére.

A munkakör 1990. december 27-től tölthető be 3 évre szóló megbízással, ami eredményes működés esetén meghosszabbítható.

A munkakör betöltésének feltételei: középfokú szakirányú végzettség, kereskedelemben töltött többéves gyakorlat, 40 év alatti korúak előnyben, erkölcsi alkalmasság.

A pályázatnak tartalmaznia kell: a pályázó szakmai önéletrajzát, eddigi munkahelyének, munkakörének részletes ismertetését, bérigényét. Mellékelni kérjük a végzettséget tanúsító okirat másolatát.

A pályázatokat a Főnix Kereskedelmi Részvénytársaság, Debrecen, Széchenyi u. 35–37. címre kérjük benyújtani „Unió” jellegére 1990. október 25-ig.

A pályázatokat bizalmasan kezeljük és a részvénytársaság döntése után 10 napon belül írásban értesítjük.

Főnix Rt.

ÉGSZI-TISZA

Tiszántúli Információs

és Szervező Leányvállalat alkalmaz

fejlesztő főosztályára IBM PC-kompatibilis gépre közép- vagy felsőfokú közgazdasági, illetve számviteli végzettséggel munkatársakat.

Számítástechnikai ismeretekkel rendelkezők előnyben.

Jelentkezés:

ÉGSZI-TISZA, 4025 Debrecen, Petőfi tér 10. 64915

Vidéki irodavezetőket keresünk!

A Műszertechnika Rt. pályázatot hirdet regionális kereskedelmi hálózatának bővítése céljából manager irodavezetők részére az alábbi városokban:

Győr, Szombathely, Veszprém, Miskolc, Debrecen, Szolnok, Kecskemét, Békéscsaba, Szeged.

Pályázati feltételek:

felsőfokú végzettség, számítástechnikai gyakorlat, széles látókörű rálátás a területi piaci lehetőségeire, rendezett anyagi és családi körülmények, 40 éves korhatár. Német vagy angol nyelvismeret előny.

Az irodavezető feladata a kereskedelmi iroda és bemutatóterem megszervezése, mely a kft.-érdekltségben működne az irodavezető legalább 5%-os anyagi részvételével. A kft. a Műszertechnika összes termékének értékesítését végzi.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- szakmai önéletrajzot,
- vázlatos üzleti koncepciót, mely kitér a személyzeti és az infrastrukturális lehetőségekre is.

A pályázat beadási határideje:

a megjelenéstől számított két hét.

A pályázatokat az alábbi címre kérjük postázni:

MŰSZERTECHNIKA Rt.,
Köszegváry András elnökhelyettes,
1475 Budapest, Pf.: 225.

65296

VICTORIA!

Ebédeljen nálunk!

Oktober 15-től lehetőséget nyújtunk Önnek előfizetéses ebédelésre, vacsorára!

Kihirdás esetén 10 százalékos engedményt adunk!

Vállaljuk rendezvények, összejövetelek, családi ünnepek lebonyolítását.

VICTORIA (volt Sport) étterem,
Debrecen, Oláh Gábor u. 3. szám.

65294

Újra a komádi kendergyárról

A volt igazgató cáfol

Mi újság a komádi kendergyár háza táján? — tettük fel a kérdést a Napló október 8-i számában megjelent írás elején. A riport arra kereste a választ, hogy vajon láte kiutat a vállalat jelenlegi vezetője abból a kátyúból, amelybe a cég az elmúlt évek során csúszott. Egyben igyekeztünk feltárni azokat az okokat, amelyek a kendergyár válságos helyzetét előidézték. A vállalat egyik dolgozója szerint a legfőbb ilyen ok nem más, mint az előző igazgató; szerinte „A régi vezető úgy elűszta ezt a vállalatot, hogy... már képzetlenség talpra állítani”. A riport megjelenése után né-

hány nappal megkereste szerkesztőségünket a „rég vezető”, Györfi Zoltán. Felháborodottan szállt vitába az idézett véleménnyel, s elbeszélte annak a történetét, amely végül a lemondásához vezetett. Az igazság, a tények tisztelete azt követeli tőlünk, hogy most közreadjuk ezt.

A vállalat jelenlegi megbízott igazgatója, Vácsi Lajos is elmondta, a kendergyár pénzügyi problémái akkor kezdődtek, amikor az országos nagyvállalat tröszté alakult. Az akkori vezető, Györfi Zoltán többször jelezte a tröszt vezérigazga-

tójának, később pedig a felügyelő szervnek, az Ipari Minisztériumnak is, hogy a nagyvállalat adósságait nem az egyes cégek teherbíró képességének megfelelő arányban osztották fel. Ilyesformán a Komádi Kenderfeldolgozó Vállalat nyakába egy csapásra mintegy nyolcvanmillió forint teher szakadt, amit az egyébként is nehéz helyzetben lévő vállalatnak lehetetlen kigazdálkodni. Ugyanakkor a tröszt többi vállalatának a fizetésképtelensége, s mindennek tetejébe a központ átgondolatlan, a hatásokkal nem mindig számoló üzletkötései is sokmillió kárt okoztak a

komádi gyárnak. Az akkor még országos vállalként működő cég 1986–1987. évi hamis mérlegét követő hatósági vizsgálat után a komádiak több tízmillió forintot követeltek az anyavállalattól, ám a tartozás kiegyenlítése helyett végül részesülniük kellett a Kenderfeldolgozó és Szövőipari Vállalatot sújtó gazdasági bírságból. Mindezek a hatások 1990 elejére már kilátástalan helyzetbe sodorták a Komádi Kenderfeldolgozó Vállalatot, ezért kérte a felmentését Györfi Zoltán a tröszt vezérigazgatójától.

Horváth Árpád

Idén tavasz meg a szerveztiszelegjenes forradalom Képző- és I és a Kép Kft. csupán friss jobb tisztelgannyi, ami volt „sötét e szabadságha tes emlékez Egyébként is aránt hiteles ségletetnek, tár tizedik h

A kiállítás (1956 proble és „témasem táások. Kieme kritikus nem veszi előre — jelzesszerűen

A szűkebb kompozíciója szerepel. (Na utcaköveken, mindez feket lönített rubri ta szándékbó nélküli. Szilá ra sem lehet

A tágabb megidézése L lógiai eredeti János Kháron drámaibban s sőtől feszülne volt akkoriba értelemben iz amely Rembra tragédiákra. dox, de tény, politikája szer horrorszerű v

A harmad allegóriákból László Ákos fájdalmas Ma Hatalombábú a fején (az Álc elkalandozó t páját is.

A kiállítás hagyományos mellett igen s vonala olyan, teszik. A tájk Török Anikó, B valamint Szer életek kategó Imre, Bubály, Bíró Eszter. messzemenő k stílusváltás va nek észlelhető

A kiállítás említett Topor magáratallásá magas művés erények konkr szétét (harmad már alkalmam utóbbi „DATE a jó irányban művészetében lem, látom me csian várom a való ki- vagy t

Esterházy Pé gás manapság a változó megíté ha túlságosan felszúnesen, ol Saulusból Pau érdeme, hogy e vezető, értékes Kossuth u. 1.)

Képzőművészeti figyelő

1956 ihletett megfogalmazása

Idén tavasszal merült fel az ötlet (és augusztusban indult meg a szervezés), hogy októberben festők és grafikusok tisztelegjenek alkotásaikkal az 1956-os magyar októberi forradalom emléke és jelentősége előtt. A rendezők (a Képző- és Iparművészeti Egyesület, a Debreceni Műhely és a Kép Kft.) nem erőltetetten tematikus, „alkalmi”, hanem csupán frissen készült, jó műveket kértek. Tudván: a legjobb tisztelgés a minőség, s tematikai azonosulásból elég annyi, ami magától — ami belülről jön. 1956 parancsra volt „sötét ellenforradalom” — ne legyen parancsra „dicső szabadságharc”. Az elő tanúk és a tájékozódó utódok tisztelgését, s nem föltúrozott mítoszt kívánnak. Egyébként is a valódi, a művészileg és erkölcsileg egyaránt hiteles azonosuláshoz idő, s egyéb feltételek szükségeltetnek, ami csak esetlegesen kötődik a Gergely-naptár tizedik hónapjához.

A kiállításon végül is egyaránt szerepelnek „tematikus” (1956 problematikájához szűkebben és tágabban kötődő) és „témamentes” (bárhon máshol szerepeltethető) alkotások. Kiemelkedőek és átlagosak mindkét csoportban. A kritikus nem mond ellent a kiírásnak, ha az első csoportot veszi előre — illemből, a maga különbejárátú tisztelgését jelzésekkel illusztrálódó.

A szűkebb körhöz tartozik Topor András 1956, I-II. című kompozíciója, amely szerencsés választással a plakáton is szerepel. (Nemzetiszínű gyertya ég csonkig a föltépett utaköveken, s mellette ötösével az áldozatok arcélei — mindez fekete alapon, a politikai „tartozik-követel” elkülönített rubrikáiban). Lelkes András 301-es parcellája tiszta szándékból született, ám különösebb meggyőző erő nélkül. Szilágyi Imre mélyértelmű, ironikus szimbólumaira sem lehet ráismerni még kísérleti jellegű plakátjain.

A tágabb körbe sorolható a Golgota-motívum kétféle megidézése Lóránt Jánostól és Herczeg Istvántól. A mitológiai eredetű ihletettség transzponálása 1956-ra Kapcsa János Kháron ladijka című kompozícióján érzésem szerint drámaiban sikerült. Kháron szinte sziszifuszi erőlködésétől feszülnek festményén a színek (nem csoda, hisz sok volt akkoriban az idő előtti magyar „utas”). Ugyanígy értelemben izgalmas Bodó Károly Fölhasítva című képe, amely Rembrandt Mészárszékét idézi és adaptálja az emberi tragédiákra. Horrorszerű? Igen, s okkal-joggal az. (Paradox, de tény, hogy az a rendszer, amelynek művelődéspolitikája szemérmesen tiltotta a horrort, egyik ágon ilyen horrorszerű világból született.)

A harmadik, még tágabb körben szimbólumokból és allegóriákból építkező alkotások találhatók. Az előbbi László Ákos három szép műve, különösen az elégikusan fájdalmas Madár halála példázta. Utóbbi Bakó Ilona Hatalombábujja tollseprűvel és aranylevel-virágkosárral a fején (az Álom és a Holdasszony között). A gondolatban elkalandozó tisztelgések közé sorolom Tamus István Európáját is.

A kiállításon ugyanakkor szép számmal vannak jelen a hagyományos témák és műfajok is. Bíró Lajos portréja mellett igen sok a tájkép és a csendélet. Többségük színvonalon olyan, hogy alkotójuk nevét följegyezésre méltóvá teszik. A tájképeknek kiemelném Dévényiné Pál Katalin, Török Anikó, Fekete Borbála, Huszthy Árpád és Nagy Ernő, valamint Szereday Ilona, Maghy Zoltán nevét. A csendélet kategóriájában szerepel A. Székelyi Edit, Karap Imre, Bubály József, Bogdándy György, Béni Árpád és Bíró Eszter. Egy-két munkából nemigen vonhatók le messzeemenő következtetések. (Mintha Béni Árpádnál a stílusváltás vagy legalábbis a stílusmódosítás jelei lennének észlelhetők.)

A kiállításon kellemes meglepetés volt viszontlátni a már említett Topor András. Meglátni Kapcsa János kezdődő magáralálását, László Ákos klasszikusan egyenletes, magas művészi színvonalát, a „bodókárolyi” vizuális erények konkretizálódását. Bakó Ilona különleges művészetét (harmadik bábujja a Színház.) A fiatalok közül volt már alkalom dicsérni Wrábel Erzsébetet az MMDE legutóbbi, DATE-beli kiállítása alkalmából. Most a fejlődést, a jó irányban tett lépésváltást Tamus István grafikai művészetében és Lukács Gábor festői világában érzékelem, látom meggyőzőnek. (Mindkettőjük esetében kíváncsian várom a folytatást, egy egész kiállítási kollekcióban való ki- vagy beteljesülést.)

Esterházy Péter mondta nemrégiben, hogy nagy a tolongás manapság a damaszkuszi úton, s eközben nyilván 1956 változó megítélésére is gondolt. Szerintem nem az a baj, ha túlságosan sokan változnak meg, hanem az, ha csak felszínesen, olyan kathartikus élmény nélkül, ahogyan Saulusból Paulus lett. A mostani kiállítás egyik nagy érdeme, hogy én ilyen tülekedést nem láttam — de kedvező, értékes művészi jelenségeket igen. (Kölcsy MMK, Kossuth u. 1.)

Éles Csaba

„Leginkább tanárnak érzem magam”

BESZÉLGETÉS TAMÁS ATTILÁVAL

Tamás Attila, az irodalomtudományok doktora, a Kossuth Lajos Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára és rektorhelyettese, bölcsész nemzedékek pályára indítója idén töltötte be hatvanadik életévét. Ez alkalomból is kérdeztük életéről, gazdagon termő pályájáról.

— Kevesen tudják, hogy filmgyári dramaturgként kezdte pályafutását. Ez a pályakezdés szervesen hozzátartozott — stílusosan szólva — szakmai létének dramaturgiájához?

— Dramaturgnak lenni számomra teljesen kényszerpálya volt — igaz, érdekes, de „kicsit” hosszú. Akkor, amikor kiderült, hogy nincs ott igazán szükségünk rá, egyetemet végzettem, végtelenül megalázóvá vált a helyzetünk. Pedig Thurzó Gábor keze alatt, Bíró Yvette-tel dolgoztam együtt — ő filmszakíróként még pályaközben is maradt. Mégis én úgy hagytam ott a filmgyárat 1953. december 31-én, hogy írásba adtam: többet át nem lépem a küszöböt.

— A szakításba a szellemi vaskor is belejátszott, vagy csupán mint szakmával nem tudott kibékülni?

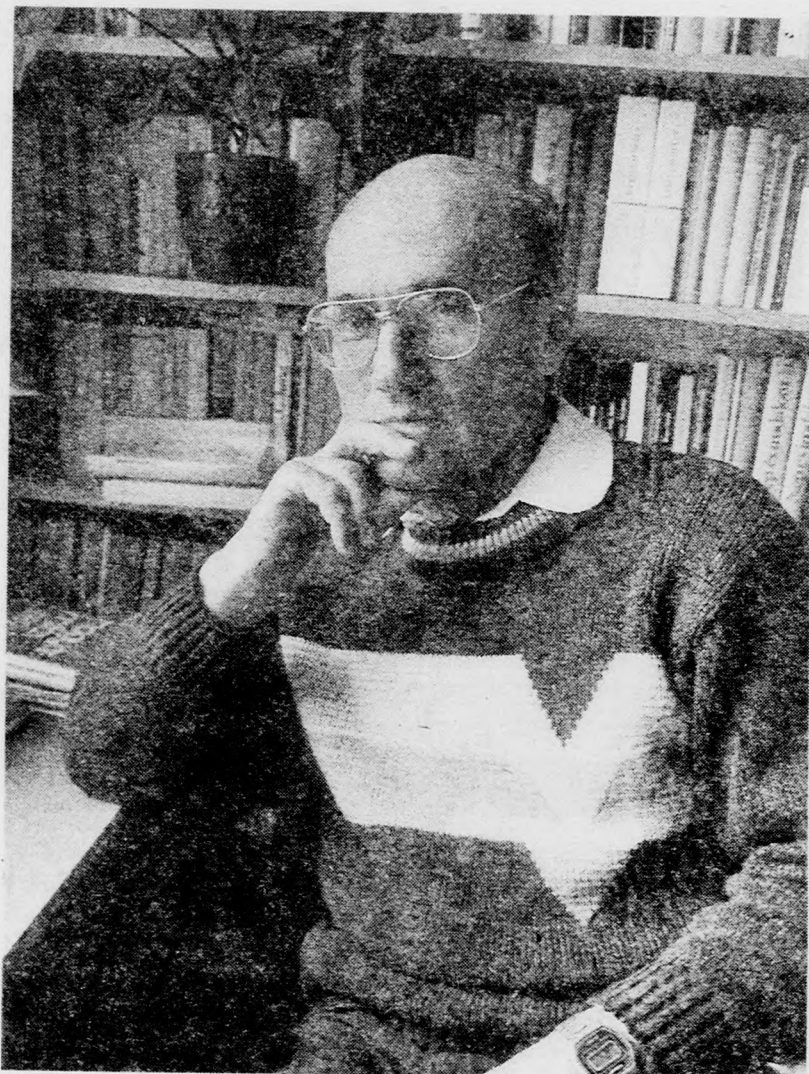
— A szellemi vaskor ebben annyi volt, hogy engem egyszerűen odatettek. Ennre a pályára nem készültem, ott pedig „kipipálták” azt a rovatot, hogy „utánpótlás-nevelés”. Az embertelen a kényszer volt benne, nem maga a munka. Hát istenem: részt vettem például a Rákóczi hadnagy című film munkálataiban — ez nem volt olyan borzasztó; elfogadható ifjúsági film az ma is...

— Viszont így évek teltek el, míg az irodalomtörténet-szi pályára tudott kerülni...

— Ez a lépés nekem akkor azért volt fontos, mert döntéshelyzet volt — hogy amikor egyébként elbocsátások vannak, én döntsek úgy, hogy nem csinálom tovább. Hónapokig ki se kaptam a munkakönyvem, két minisztériumon át kellett kérve nyelni, és nyolc hónapig gyakorlatilag alkalmi szellemi munkából éltem — eléggé takarékosan. Voltam nevelőtanárr egy iparitanulótanban, majd 1955-ben kerültem az akkor átszervezett Új Hang folyóirat szerkesztőségébe, ahol Simon Istvánnal, Bodnár Györggyel, Csóóri Sándorral, Czi-ne Mihállyal dolgoztam együtt — ez igen szép része volt az életemnek. Ötvenhat után aztán megszüntették az irodalmi lapokat is, és nyilván nem voltam hajlandó az '57-tán szervezett folyóiratoknál tevékenykedni — középiskolai tanár lettem.

— Későbbi munkahelye, az akadémiai lexikonszerkesztőség politikai szempontból semleges terepnek számított?

— Teljes politikai semlegességről nem lehetett beszélni abban az időben, amikor odakerültem, azt azonban el lehet mondani, hogy nem volt politikai arculata. Később aztán afféle

„fehér segélyes” intézménnyé vált — sokan voltak ott, akiket kirúgtak korábban, vagy börtönben voltak: Haraszi Sándor például, aki Horthy, Rákosi és Kádár börtöneit is megjárta.

Az elmélet vonzásában

— Ha a későbbi évtizedeket vesszük alapul: elsősorban tanárnak vagy tudósnak érzi magát?

— Leginkább mindig tanárnak éreztem magam. Amikor ötvenhatban felállást kaptam az irodalomtudományi intézetben, magam kértem onnan az áthelyezésemet középiskolai tanárnak. A tanítás vonzott akkor is, amikor később Szegegre mentem. Ez, úgy érzem, meghatározó nálam, még akkor is, ha van félszesség a föllépésemben, és közszereplések előtt ideges vagyok.

— Irodalomtörténeti munkásságában sokszor ellenétes pólusok vonzották — had utaljak itt csak az Illyés- és Weöres-kismonográfákra. Mi indokolja ezt a szerteágazó érdeklődést?

— Engem erősen foglalkoztat az irodalomelmélet is. Nagyon fontosnak tartom, hogy az elmélettel az irodalomnak, a művészetnek ne csak az egyik felét lehessen magyarázni. Az egyoldalú megközelítésekkel talán könnyebben ki lehet tűnni, csak éppen az eredmények érvényessége kérdőjeleződik meg. Olyan álláspontot kívántam fokozatosan a magam számára kialakítani, ahonnan az értékek legnagyobb részét meg tudom magyarázni. Ez fontos a megértés és a továbbadás szempontjából is.

— Évtizedeken át jobbára csak a marxizáló esztétika jegyében lehetett irodalomtudományt művelni Magyarországon. A nagy önmegtagadások korában az ön számára ad-e okot valamely korábbi munkája a szégyenkezésre?

— Nyilvánvalóan változtam az évek során, de nem érzem, hogy bármikor látványos jobbra- vagy balra-átokat hajtottam volna végre. Ennre Marx egynemű gondolatát nagyon fontosnak éreztem és érzem ma is. Ami Lukácsot illeti, tőle fokozatosan kerültem távolabb. Az ötvenes években őrá néztem fel leginkább, noha nem éreztem magam soha Lukács-tanítványnak. Igyekeztem tőle sok mindent tanulni, ám fokozatosan egyre kevésbé éreztem alkalmazhatónak az ő nézeteit. Ez nyilván kifejeződött az írásaimban is — bár ma is megbecsüléssel gondolok az ő munkásságának nagyon sok tényezőjére. Amikor viszont annak idején megírtam a véleményemet Lukács esztétikájáról, azt nem vették jó néven — nem véletlen, hogy Jugoszláviában tudott csak megjelenni.

Tervek és remények

— A közelmúlt változásait tekintve, van-e esélye az irodalomtudománynak, hogy kikecmergjen a politika és az ideológia szolgálatának szerepköréből?

— Enn úgy érzem, kijutott ebből a szerepkörből — az más kérdés, hogy a kutatóknak is vannak politikai nézeteik. A napi megnyilatkozásaikat ezek esetleg erőteljesen befolyásolhatják; s átszűrhetik csoportnézetek — nem feltétlenül politikaiak — hosszabb távú irodalomtudományi tevékenységüket is. Ez a jelenség a bölcsészettudományok vejejárója.

— Béládi Miklós halála után a szakma egy része öntől várja az Illyés-nagymonográfia megírását. Foglalkozik ezzel a gondlattal?

— Nem tervezek ilyesmit. Az Illyés-életmű iránti érdeklődésem nyilván nem szűnik meg, de a nagymonográfia műfaja talán idegen is tőlem. Meg aztán egy ilyen

munka befejezéséhez nem tudom, van-e elég évem hátra. Ha csak a hosszú, nyugalmas nyugdíjas alkotók kegyelmében nem részesülök, aligha gyürkőzöm neki.

— Milyen feladatok, tervek foglalkoztatják jelenleg?

— Egy kisebb könyvet készítetek most a Szépirodalmi Kiadó számára, amely szubjektív hangnemben foglalkozik elméleti kérdésekkel. A címe: Töprengés az irodalmi értékről. Ebben személyes emlékekről, szemléletváltásokról, vívódásokról is szeretnék szólni; arról: hogy érzem, mi értelme van egyáltalán ennek a szakmának. Felerészit megvan, de nem biztos, tudom-e folytatni: eléggé leköt most a rektorhelyettesi feladatkör is, meg aztán a legelső leszámtva ez az első olyan könyvem, amelyikről úgy érzem: vagy megírom, vagy nem.

— Említette, hogy lámpaláz a közszereplések előtt. Hogyan érzi: a politikai szónoklatok és egyéb megnyilvánulások mennyiben egyeztethetők össze a tanári-tudósi pályával?

— Én nem vettem bele magam soha a politikába, leszámítva persze bizonyos rendkívüli helyzeteket. Október 23-án én is ott voltam a pesti utcákon; amikor az Új Hangot szerkesztettük, annak is volt politikai arcúlat — a mostani demokratikus átalakulás is addig volt számomra érdekes, amíg a kereteit létre kellett hozni. A tavaszi választások után ezért is mondtam le Debrecenben mindenfajta vezető politikai funkcióról.

— A szellem emberének tehát mindig a kezdeményező szerepe jut, és sohasem a beteljesítő?

— Vannak olyan időszakok, amikor mindenkire szükség van, és nincsenek elegenden azok az emberek, akik valamit vállalnak. Olyankor az embernek részt kell vennie a maga szerencsétlenkedésével az események alakításában. De aztán ez is szakma, amit később csinálnak csak a szakmabeliek. A jobb irodalomtudósok közül való Kiss Gy. Csaba például úgy döntött, hogy szakmát változtat: inkább politikai lesz. Lehet, hogy igaz van, lehet, hogy nincs: ezt neki kell eldöntenie. Nekem mindenesetre nem való.

— Egyetemisták nemzedéket bocsátotta útjára. Hogy érzi: vannak tanítványai szerte az országban?

— Jómagam nem nagyon voltam senkinek a tanítványa — eléggé a magam útját jártam. Igyekeztem sokaktól tanulni. Ebből is következik, hogy én nem kívántam soha úgy tanítványokat nevelni, hogy pont az én „tanaimat” vigyék tovább. Én csak azt remélem, hogy abból, amit tanítok, ilyen-olyan formában tovább élnek gondolatok másokban. Ha ez így van, nem volt hiábavaló, amit csináltam.

Csontos János
Fotó: Horváth Katalin

A mi házunk a mi várunk

Köztudott kultúrtörténeti tény, hogy a magyarság Kárpát-medencébe való betelepülésekor még többnyire sátorban lakott, ezek díszes berendezéséről számos korabeli történelmi forrás tanuskodik. A letelepedett életmód azonban már fölöslegessé tette a sátrat, házakat épített magának a nép, éppen abból, amit környezetében talált: vályogból, fából, kőből. Emígyen is Európához hasonulva, házépítési igyekezetében hazát is teremtve.

A mindenkorai vagyoni helyzet határozta meg aztán, hogy miből és milyen nagyra épült a ház. No, meg a természetföldrajzi viszonyok is. Hiszen Felvidéken, Erdélyben, Dunántúlon kő, fa akadt bőven, a természet adakozó kedvét a nép szorgalma tetézte, s máris készpénz állt a ház. Az Alföldön azonban más volt a helyzet. Itt inkább az agyag, a nád volt a föllelhető, hát a házak is ebből épültek. És hogy a középkori magyar társadalomban milyen meghatározó szerepe volt a háznak, azt mi sem bizonyítja jobban, mint nemegy máig élő sajátos magyar kifejezésünk. Ház-nép ma is a családot jelenti, a ház ura a férjet, ha kitessékelnek valakit, akkor odébbáll egy házzal, jó házból valóknak tekintjük a pallérozottan, készségesen viselkedőt, vagy a jó módban fölcsepereedett, házastársunk vezet a háztartást, nagy házat visz, akinek van amit a tejbe aprítani, üzletháza van a kereskedőnek és büszkének vagyunk az Árpád-ház királyaira, akik hazánk függetlenségének megszilárdítói voltak. Az Országházban hozzák a törvényeket, a Tisztelt Házat köszönti Szabad György. Am újabb kori nyelvhasználatunkban is bőven föllelni a házzal kapcsolt szavakat. Mert úgy csigaházunkból kibújva már gyorsabban szeretnénk haladni, azért autót

A deszkába vágott szív a háznépet összetartó szeretet jelképe

Zsindely és zsúpfödél még a régi időköt idézi, a ház előtti villanyoszlop már az új világot

Nyitva a kapu, végleg távozott a gazda, elárvult a ház a gondozatlan gyümölcsfa szomorú árnyékában

veszünk, ám ég a ház a fejünk fölött, ha meghibásodik, ilyenkor fölnyitjuk a motorházat és keressük a hibát. Házunk tehát a várunk...

A mai magyar házak többsége ma már Európa fejlett házépítési kultúrájához igazodóan szép, kényelmes és tartós, ám jócskán látni még ötven-száz év előtti életünk öreg házrelíkiáit. Apáink, nagyszüleink még ilye-

nekhez hasonlóknak éltek, tartsuk meg ezeket emlékezetünkben, talán így jobban becsülhetjük mai kényelmes és tágas otthonunkban. Emlékezetünk legyen a mi skanzenünk!

Berezki Károly és Kőszeghy György összeállítása

Fehérre meszelt alföldi vályogház, ezer éve megszokott látvány

Az elmaradhatatlan gémeskút az alföldi ház udvarán

Az új ház udvarába hagyományos faragott kapun lépünk be. Áldás a bemenőnek, béke a kijövőnek!

A fegyvermenny egy intézkedéssel szemben Magyarországon háromszázötven tételt kellett eladni a szlovákiai Szovjetunió pedig Jugoszláviára meghívta mányt 1945

Csak mi látra összevittak, akkor milyen terhekre országra ne. Az oroszok sítését áru követelték. szágnak ár voltak, és az ipar és me dukturnaívólva el, azokat a gyátelepeket, a berendezése készletét a sok teljesíté követelte.

A hozzá megdöbben derült, hogy nyilasok al ipari üzemepek jelentős szerelni és át jeneknek. A próbálta me az üzemeke szovjetitől, v abban a hely hogy áruka. Ha termelő szik el jóva sohasem juttetbe, hogy teléseket telj

A szovjet kijelölt üzem nek megkezd gyakran láttu telé indított v

Agya

Szenzációs hadsereget tal mint az 1974-b teresek, ám tíz kódó Han dina tak, utépítésko kezdtek és töb futballpálya n tükben tökéletemek munkát cikében egy pl ezrével dobja tól a második gú harcosaiig. aztán nem meg idősebbek által érdeklődő kifiz egy jobbát ma helyezhető. Hit vetített fényt: a törvény előtt, mítani kell a fia ler karriert csina 2000 az NSZK-b nem érti a mélt dít. Mi több, ott A szalont N amelyet, úgy tú

NAGY FERENC: Küzdelem a vasfüggöny mögött (5.)

A jóvátételi egyezmény

A fegyverszüneti egyezmény egyik legsúlyosabb intézkedése Magyarországgal szemben a jóvátétel. Magyarországnak összesen háromszázmillió dollár jóvátételt kellett fizetnie, amelyből kétszázmilliót kap a Szovjetunió, százmilliót pedig Jugoszlávia és Csehszlovákia. A szovjet vigyáznak a látszatra, és a jóvátételi egyezmény tárgyalására meghívta a magyar kormányt 1945 júniusában.

Csak mikor erre a tárgyalásra összeültek a megbízottak, akkor derült ki, hogy milyen terhet jelent Magyarországra nézve a jóvátétel. Az oroszok a jóvátétel teljesítését áruk szállításában követelték. Mivel Magyarországnak árukészletei nem voltak, és a szállításokat az ipar és mezőgazdaság produktumaival nem kezdhetné volna el, a szovjet kijelölte azokat a gyárakat és energia-telepeket, amelyeknek gépi berendezését és nyersanyag-készletét a jóvátételi szállítások teljesítésére elsősorban követelte.

A hozzáértő emberek megdöbbenés vett erőt. Kiderült, hogy a németek és nyilasok által meghagyott ipari üzemek és energiatelepek jelentős részét le kell szerelni és át kell adni a szovjeteknek. A magyar kormány próbálta megvédeni ezeket az üzemeket, és azt kérte a szovjettől, várja meg, amíg abban a helyzetben leszünk, hogy árukat szállíthassunk. Ha termelőüzemeinket vizsgálják a jóvátételbe, akkor sohasem jutunk abba a helyzetbe, hogy a további követeléseket teljesíthessük.

A szovjet ragaszkodott a kijelölt üzemek leszerelésének megkezdéséhez. Később gyakran láttunk Oroszország felé indított vonatokat, ame-

lyek hetekig vesztegeltek egy-egy állomáson, rajtuk áztak és rozsdásodtak a magyar ipar drága gépei, amelyeket a Szovjetunióban valószínűleg már csak ócskavasként lehetett használni.

A jóvátételi tárgyaláson kellett megállapodni abban is, hogy a szállított árukat milyen értékben veszi át a Szovjetunió. A szállítandó áru értékének a megállapítására a szovjet tett javaslatot. Hiába állította a magyar delegáció, hogy a legtöbb árut semmiképpen sem lehet előállítani annyira, amennyit a szovjet be akart számítani értük, az áratok őkt diktálták, és a magára hagyott magyar kormány kénytelen volt elfogadni.

A magyar áruk így általában értéküknek egyharmadért, sőt egyötödért, egyes esetekben még olcsóbban kerültek a Szovjetunió kezére. Eszerint a fegyverszüneti szerződésben megállapított háromszázmillió dolláros jóvátétel több mint ezermillió dollár értéknek felel meg. Amidőn a jugoszlávok és csehek megtudták, hogy a Szovjetunió hogyan értékeli a neki szállított magyar árukat, ők is ragaszkodtak hasonló árszínvonalhoz, és így az egész jóvátételi szállítás értéken alul történt.

Most már láttuk, hogy a jóvátétel igénybe veszi a magyar ipar teljesítőképességének hatvan-hetven százalékát, és sokkal súlyosabb megpróbáltatásoknak teszi ki a magyar gazdasági életet, mint a román, finn vagy bolgár közgazdaságot, mert ezeknek az országoknak a gazdasági életét távolról sem érték olyan csapások, mint Magyarországot.

A legsúlyosabb és legerkölcstelenebb dolog azonban

az, hogy a jóvátételi egyezménybe belediktálta a Szovjetunió azt is, hogy amennyiben Magyarország nem tudna pontosan eleget tenni a szállítások előírt ütemének, úgy a hátralékos értékek után havi ötszázalékos, vagyis évi hatvanszázalékos büntetőkamatot kell fizetni. 1945 második felében Magyarország csak a jóvátételben leszerelt gépek elszállításával tudott fizetni a azonkívül valami állatállománnyal. A szállítások így sem tették ki az előírt mennyiség egyharmadát sem. Megkezdődött tehát Magyarország eladósodása, és megkezdődött a gazdasági rabszolgaság. Külföldön levő drága értékeink elköttyvetésére kellett gondolni, hogy az elmaradt jóvátételi szállításokat teljesíteni tudjuk és a nehéz büntetőkamatoktól megszabaduljunk. Így kénytelenek voltunk eladni a Romániának itélt erdélyi területen levő petroszényi kőszénbányát áron alul a szovjetnek. Minden szakértői becslés szerint legalább negyvenmillió dollárt ért a petroszényi kőszénbánya, és mi odaadtuk a Szovjetunióknak tizenkét és fél millió dollárért, hogy a jóvátételi hátralékoktól szabaduljunk. Igaz ugyan, hogy miután jóvátételi dollárokat számolnak el Magyarországnak ezért az objektumért, a kőszénbánya negyvenmillió dolláros értéke a tizenkét és fél millió jóvátételi dollár leírása révén megtértült.

Parasztságunk számára volt a legnagyobb hatása a jóvátételi szállításnak. A jóvátételi egyezmény kötelezte Magyarországot nagy mennyiségű szarvasmarha, sertés és ló szállítására is. Ezeket az állatokat a kormány nem volt képes megvásárolni, mert egyrészt a parasztnak nem akarták eladni amúgy is megfogyatkozott állatállományukat, másrészt nem volt a kormány kezén olyan érték, amivel fizetni tudott volna. Az inflációs pénz nem jelentett értéket a parasztnak. Meg kellett tehát indítani a rekvirálásokat, és erőszakkal elvenni a parasztoktól megmaradt állataiknak egy részét, hogy azokat részint elszállítsuk jóvátételbe, részint pedig húst adjunk belőle a Vörös Hadseregnek. Ha egy-egy vármegyében nem gyűjtötték össze a hatóságok a kellő időben a jóvátételhez és a Vörös Hadsereg ellátásához szükséges állatokat, akkor maga a vöröskatonaság indult rekvirálásra.

Sok keserűséget jelentett a magyar népnek, sok gondot a magyar kormánynak és hosszú ideig tartó gazdasági rabszolgaságot az egész nemzetnek a jóvátételi egyezmény.

(Folytatjuk)

Pár/beszéd arról, hogyan lőtték-e Sámsonban?

Az Opel Rekordra pisztolyt fogott

— Mikor is történt, lányom? — törö az eszét hetekre visszaemlékezve Solti Ferenc önkéntes rendőr, akinek a lánya is önkéntes rendőr. — Augusztus 30-án, a bevoulás napján. Az órsön beszélgettünk. Kukola Miklós zászlós, Szabó Gabi, a főtörzs és én. Egyszer csak benyt egy Opel Rekordos: de menjünk azonnal. Sámsonkert alatt pisztollyal arra kényszerítették, hogy álljon meg. Ő kitért, ráhajolt a kormányra. Még a visszapillantó tükröböl látta, hogy céloznak rá. Az az illető aztán egyet gondolt, zsebre tette a fegyvert. Így stopolt. Be is ült egy román kocsi. Elindultak Nyíradonyra. A kettes kanyárnál, a Nap utcán, a trafóagnál a román meg akart állni. Miért? Miért? Amikor a jegyzőkönyvet vették föl, azt se tudta, hogy fiú-e vagy lány.

— Várjunk csak, várjunk! Ott, a Nap utcánál lövést adtak-e le? — Persze! Kire? Az Opelre. Ők mondják így, mert ők ott várták a stoppost. A román kocsi. — Kiszállt az a fegyveres illető? — Hát ki. Meg a fegyverdörgésre ki is jött a nép. Nekimentek. — A sámsoniak? — Nem, az a hat ember, aki benn ült az Opelben. — És megsebesültek? — Solti Ferenc a nyakára bök. — A kis románnak itt lőtt be. — Hová? — A nyakszirtjébe. De csak súrolta. — Hát miféle fegyver az, ami nem ejt halálos sebet? — Csak tíz méteren belül életveszélyes, kis lövedék jár bele.

— Nem. Csak a román állampolgár, a kezén. — Lövés taláta el? — Nem, dulakodás közben járt így. — Ez a fegyver közvetlen közelről (most öntől másfél méterre ülök), ha úgy talál el, halálos? — Nem. Súlyos égési sérülést idézhet elő. Igen, ki lehet vele az ember szemét löni. Húsz centiről a bőrt átégeti. Hatlövétű forgógázpisztoly. — Alkalmas-e arra, hogy kispuskalöszert tegyenek bele? Amit ki is lő. — Igen, olyan értelemben, hogy a csőben található egy huzagolt rész, amit ha kiütnek, lehet így is használni. — Megvizsgálták? Ez egy igazi lőfegyver? — Igazi, szerencsére gázpatron volt benne, kettő ellőve. Ezek szerint használták, de hogy mikor és hol... — És volt egy önkéntes rendőr is önökkel? — Önkéntes rendőr nem, hanem az, aki értünk jött kocsival. Annak a munkásai vették el a pisztolyt. — Tehát ön volt ott és Szabó Gábor? Végül is földre került ez az ember. — Földre került és azt mondta, ne is közelítsenek, mert a fegyvert használja. Akik segítségül jöttek, három-négyfelől megtámadták, megkapták és úgy pertették le. — Ön beszélgetett vele? — Én nem. Mire odaértem, a fegyvert elvették tőle. Ott a fegyvert megvizsgáltam, csőre volt töltve. — És ki ment be a rendőrségre? — Az, aki őt felvette. — Nem az előző, aki nem vette föl? — Nem. A román állampolgár. (Vagyis ezek szerint az őrsre az ment be.) — Hogyan került az útonálló birtokába a fegyver? Nyomozati titok? — Nem, a KGST-piacon vette 3500 forintért a fegyvert. Tíz töltényt adtak vele. Hogy mire akarta használni, mire nem, arról nem nyilatkozott. Vadonatú volt, három napja vette, két patron kilőtt. — Nagy hangot hallat ez? — Nagyobbat szól, mint a mi fegyverünk. Borzasztó nagyot, húsz centiméter lánngot lövell ki. Ilyen fegyverrel már postarablást is követtek el. — Az ügyet még vizsgálják? — Igen, én vizsgálom. — Hol van ez az ember? Fogdában? — Nincs ott. Szabadlábon van, de nem tudjuk, hogy valóban a bejelentett lakásán tartózkodik-e. Küldtünk neki idézést, de beszélgetésünkig, szeptember 22-éig, nem jelent meg. (Kukola Miklóst kéziratomból olvastam október 11-én fölkerestem. Megjegyzése: a rendőrségi vizsgálat végére pont került.) Szalai Csaba

Arról hadd halljak, maga hogyan látta

— Lőtt és lőtt. — Annyi tölténye volt? — Úgy tessék elképzelni, 32 darabot szedtünk el tőle. Fogta a golyót, vette ki a zsebéből, tette a pisztolyba, holott forgótáras volt. De ez a hülye mindig tett bele egyet. Piff-puff. — Végére is, ki ment oda egyenruhában? — Szabó Gábor és Kukola Miklós. Engem, mint civilt figyelmen kívül hagyott. Nem figyelte, hogy a kocsiból honnan szállok ki, de mi már az autóban megtárgyaltuk, mit hogyan kell csinálni. Őt már körbeverték. A két rendőr leállt vele beszélgetni. Én meg addig-meddig húzódtam...

— És közben? — Puff-pakkozott. A két rendőr tudta, bizonyos távolságból meddig hord el a pisztoly. — Kérlelték? — Kérték a jóra, de ő csak így, csak úgy, Nyíradonyba akar menni. Aztán megtudtuk, kicsoda. Csak ez titok. Mi tudjuk, hogy ki. — Jó, nem faggatom. — Addig-meddig, a háta mögé húzódtam. A kölcsön gumibottal ütöttem le, hátulról. Nem ért rá megfordulni. A két rendőr engem előlről hivatalosan biztosított. Rögön letarkóztam, nem kinlődtam vele. Az ütés a nyakon keresztül ment. Utána ráta-postam, ez az ujj (mutatja), evvel a hússal ki is tört. Őt percre rá, észlelt.

Solti Ferenc az utcai harc fölött — amely könnyen halálával végződhetett volna — ismét összevont karral mereg kint a tanyán, ahol lakik. A hideg lel ki, ha belegondolok, hogy az életét kockáztatta. Kötelességből? Most csak azon mérgeledik, hogy bár a gumibotos kiképzést megszerezte, az önkéntesek gumibotját visszavonták.

Amit Kukola Miklós rendőr zászlós elmondhat

— Lőtt-e a stoppos? — Az a fiatalember — jelent ki — tudomásom szerint nem. — Akkor nem, amikor kiszálltak? És előtte? — Azt én nem tudom, az eljárás még folyamatban van. — És volt-e sebesült?

— Igen, a fiatalember, mert mikor lefegyverezték, a kezén horzsolásos sérülés keletkezett. Azzal védekezett, hogy ne tudják tőle elvenni a fegyvert. — S hol kötözték be? A helyi rendelőben? — Ott. — De állítólag még ketten sérültek meg.

Agyagkatonák, műanyag vezérek

Szenzációs hírt közöl a francia Le Monde: Kínában újabb agyaghadserget találtak. Ezek a figurák ugyan nem életnagyságúak, mint az 1974-ben feltárt császársir katonái, csupán 50-60 centiméteresek, ám tizezrével őrizték a Krisztus előtti 151-től 141-ig uralkodó Han dinasztia császárának sírját. A leletr véletlenül bukkantak, útépitéskor került elő az első férfi- és gyerekszobor. Asni kezdtek és több tízezer szedtek elő, a lap szerint „a mintegy tíz futballpálya nagyságú területről.” A szobrocák minden részletükben tökéletesek, valamennyi egyedi darab, a névtelen alkotók remek munkát végeztek — írja a párizsi lap. A Le Monde egy másik cikkében egy plasztikhadserget sikeréről is beszámolt: a Starlux cég ezrével dobja piacra „minden idők katonáit”, a középkori lovagtól a második világháború különféle fegyvernemű és nemzetiségű harcosaiig. És ahol hadsereg van, ott vezérek is kellenek. Így aztán nem meglepő, ha a Vörös Hadsereg élére egy bajszos — az idősebbek által oly jól ismert — alakot tehet a történelem iránt érdeklődő kisfiú; a terepszínruhás Rommel-hadsereg élére viszont egy jobbát magasba lendítő, horogkeresztes-karszalagos vezér helyezhető. Hitler. A „leletr”, a lap szerint egy bírósági tárgyalás vetített fény: tizenhárom randalírozó bőrfejű védője azzal érvelt a törvény előtt, hogy amíg ilyen gyerekjátékokat árusítanak, számitani kell a fiatalok begözölésére. Kiderült, hogy a plasztik-Hitler karriert csinált. Évete 2500 darabot ad el belőle a gyártó, ebből 2000 az NSZK-ba kerül, a többin a világ osztozik. A cég egyébként nem érti a méltatlankodást, mert a műanyag Führer 1975 óta hódít. Mi több, ott volt a Nemzetközi Játékszalón mustráján is.

A szalont Nürnbergben tartják, mint a pert annak idején és amelyet, úgy tünik, elfed a műanyag.

Benkó Sándor hangszerével

Nem önmagunknak zenélünk...

BESZÉLGETÉS BENKÓ SÁNDORRAL

Az európai könnyűzene történetében is igen ritka, hazánkban pedig egyenesen példátlan az olyan hosszú ideig tartó sikersorozat, amilyen több, mint harminc éve a magyar Benkó Dixieland Bandé. Műlékony, többnyire a divat és a korszellem diktálta melódiákból élő könnyűzenei társulások a zenetörténet nagy dimenzióhoz viszonyítva — természetükénél fogva — mindig tisztavirág-életűek voltak. Igaz a Benkó Sándor vezetésével működő együttes egyebek közt talán azért is tudta megalakulása, 1957 óta folyamatosan megtartani közönségét, mert művészetét egy örök életű műfaj, a dzsessz, illetve annak egyik speciális ága, a New Orleansból származó dixielandmuzsika szolgálatába állította, s fejlesztette világszínvonalúvá. A dixieland lendületes ritmikájával, létezőt sugalló, egészséges dallam- és harmóniavilágával maga is maradandónak bizonyult a műfajok között, nem utolsósorban a dzsessz legfőbb sajátossága, az improvizációs technika révén.

Nem mindennapi zenei érzékenységről tanúskodik annak a nyolc, magasan képzett muzsikusként a játéka, akik immár negyedszázada változatlan felállásban szólaltatják meg ezt a jellegzetesen amerikai zenét, s akik ma már a műfaj interpretálói között a világ legjobbjai közé tartoznak. Mindenekelőtt a stílus elsajátításához volt szükségük különös zenei nyitottságra. Európai előadóművészek esetében pedig a tengerentúli muzsikára való fogékonyság igen ritka jelenség. Ezért érthető, hogy Benkó Sándor az együttesnek ítélt számos kitüntetés és fesztiváldíj mellett talán arra az elismerésre a legbüszkébb, amelyet a Benkó Dixieland Band 1987-ben az Egyesült Államok elnökétől, Ronald Reagan-tól kapott.

— Az elnök azt hangsúlyozta, hogy mi európai lé-

tünkre a New Orleans-i hagyományokat az ottani értékrend szerint megújítva ápoljuk; hogy nekünk sikerült ezeket a hagyományokat mai köntösbe öltöztetve életben tartanunk. Azt hiszem, ennél szebb elismerést nem is remélhetünk — mondja a népszerű művész.

— Pedig az sem érdektelen, hogy például alig másfél évtizednyi működés után, 1971-ben megkapták a Montreaux dzsesszfesztivál első díját, azután a Sacramento Jazz Jubilee ugyan csak első díját, és még jó néhány nagydíjat... Mindezek mellett talán mégis az a legizgalmasabb kérdés, hogy miként lehetséges ugyanazzal a műfajjal ilyen hosszú ideig itthon — különösen itthon! — és külföldön egyaránt megtartani a közönség érdeklődését?

— Ennek van néhány szakmai kulcsa, de alighanem nagyobb szerepe van egy igen fontos művészi alapállásnak, amit minden valamirevaló előadóművészek tudnia kell. Annak ugyanis, hogy a művész elsősorban a közönségnek játszik, és nem önmagának. Ami nem jelenti, hogy futni kell az olykor egészen olcsó igények után, hanem hogy szeretni kell a közönséget és megbecsülni az elvárásait. Például amit hitelességben vár tőlünk. A zeneszerető, s ezért a zenéhez valamilyen szinten értő közönséget nem lehet becsapni. Ezt pedig állandó tanulással, művésztünk fejlesztésével biztosítjuk csak. Nagy elismerés volt számunkra, amikor New Orleansban játszottunk, s ott úgy fogadták zenélésünket, mintha maguk is onnan származnánk.

Azt mondják, jobban ismerjük azt a muzsikát, mint az ott születettek. De a stílusismereten kívül a hitelességhez tartozik az is, hogy zenélésünk a rögtönzésekben ízig-veéig mai legyen. Azt kell mondanom: ma úgy kell a zenében improvizálni, ahogyan a mai ember él; mai

gondolatot, mai technikát kell muzsikánkban megszólaltatni. És ezt évi 40-50 külföldi, és 120-130 itthoni koncertünkön estéről estére újra megvalósítani. Mi mindig a színpadon döntjük el még azt is, hogy mit fogunk játszani, mivel kezdjük a műsort. Akár a Budapesti Kongresszusi Központban, akár valamilyen vidéki városban lépünk fel, az első

színpadon töltött percekben megpróbáljuk felmérni a közönség hangulatát, igényeit, lélektani állapotát. Azt hiszem, ezt érzi is a közönség, és olykor valóságosan is megbeszéljük, mit szeretnének hallani. Talán ennek köszönhető, hogy szeretnek minket, a zenéket, amellyel mindig tudunk meglepetést okozni.

Szomorj György

Gyulavári Olivér:

Aquiles X. szerencséseje*

A kis Aquiles X-ben nem az volt a rendkívüli, hogy egyszerű indián kislány léte — a görög hős nevével viselve — mégha q-val és egy l-lel is — az Ucayali menti településeken találkozhatunk már Sztálin, sőt Hitler keresztnevű indiánokkal is — hanem az, hogy hat éves korára filmsztár lett a nyugatnémet televízióban...

Persze, ha a véletlen szerencse nem segíti, akkor egész életén át a Yarina környéki shipibo indiánok egyhangú életét élhette volna: erdőt irtott-égetett, és bele jukkát, banánt dugványozott volna — halászt-vadászt volna, s ha nagyobb zsákmányhoz jut, elosztotta volna, ahogy illik, a falutársai között, így ő is kap majd a többiek rendkívüli zsákmányából: egy shipibo faluban még nem halt éhen senki. Részt vett volna a faluközösségi munkákban, a közös rizsvetésben, kunyhóépítésben — mert az indián településeken nincs kiváltságos —, aki nem segít, annak a többiek sem segítenek: nem az etika, hanem a túlélés kényszere szabályozza a közösségi normákat. A lopás lehetetlen: mindent lát a falu szeme — és a bér munka, részes művelte-

tés, meg hasonló huncutságok — amelyek révén valaki a mások igrékezésétől munka nélkül megélhet, itt még nincsenek feltalálva... Tizenöt éves kora körül megnősült volna, az apósa házához költözve — ahogy ez a shipibóknál szokás — és nemzett volna néhány gyermeket — éppen csak annyit, amennyi a család és a törzs fennmaradásához szükséges — és akik majd őt is eltartják, ha megöregszik — a túlzott gyermekáldástól megóvta volna a piri-piri és a többi növényi fogamzásgátló, amellyel az amazóniai indiánok emberelékézet óta eredményes és értelmes családtervezést folytatnak... A családja körében halt volna meg, utolsó fájdalmait a curandero növényi drogokkal enyhítette volna — majd a maradványai agyagkorsóban, jeltelen sírban pihennek valahol Amazóniában...

A gyökeres változást a kis Aquiles életében a német televíziós stáb érkezése hozta — akik filmet forgattak a shipibo indiánokról, és hogy „életszagúbb” legyen — egyetlen család életén át mutatták be az indiánok nehéz sorsát... Így lett a film főszereplője a mandulaszemű kislány és néhány kistestvére...

ÉRTSÜNK SZÓT!

Rendelkezik valamivel

„Sajnos a szakfelügyelő ma már nem rendelkezik utasítási joggal, csak amolyan szaktanácsadó”. — „Nagy János egy telekkel rendelkezik”. — „A lakás külön bejárattal rendelkezik”. — „A vállalat 17 millió adóssággal rendelkezik”.

A felsorolt valós példák első látásra vagy hallásra igazolják, hogy a rendelkezik ige a divatszavak közé tartozik. Márpedig a divatszóra éppen az jellemző, hogy túlzott gyakoriságánál fogva elkoptatottá, üressé és jellegtelené válik, továbbá, hogy átcsúszik illetéktelen területekre, azaz kiszorít helyes vagy gyakran csak egyedül helyes nyelvi formákat.

De haladjunk sorjában! A rendelkezik ige abban az értelemben, hogy »parancsot, utasítást ad«, hogy »valamely intézménynek, csoportnak a tevékenységét megszabja«; illetőleg, hogy »valaminek a felhasználásáról dönt« föltétlenül helyénvaló. Pl. „Bizonyos ügyekben ő rendelkezik”. „Az iskolákkal a minisztérium rendelkezik”. „Szabadon rendelkezik a készlettel.”

A baj valójában akkor kezdődik, amikor — mint a Hivatalos nyelvünk kézikönyve példaként bemutatja (274-275) — a VALAKI RENDELKEZIK VALAMIVEL szó szerkezet csupán birtoklást fejez ki, vagyis azt jelzi, hogy valakinek van vagy nincs valamije. A „Nagy János egy telekkel rendelkezik” mondat nyilvánvalóan azt jelenti, hogy „Nagy Jánosnak egy telke van”. Ezt a típust mint jellegzetesen hivatalos nyelvi fordulatot az Értelmező szótár nem helyteleníti. Mégis azt mondhatjuk, hogy ebben az esetben is egyszerűbb és természetesebb lenne a „Nagy Jánosnak egy telke van”. Ha azonban nem igazán hivatalos iratról van szó, akkor föltétlenül helyesebb a van, vagy nincs használata. Idézett első mondatunkban is tehát így: „Sajnos a szakfelügyelőnek ma már nincs utasítási joga, csak amolyan szaktanácsadó.” Még kevésbé fogadható ez a szerkesztésmód akkor, ha nem személy, hanem valamilyen dolog, tárgy a birtokos, vagyis VALAMI RENDELKEZIK VALAMIVEL. Ennélfogva helyesen csak így fejezhetjük ki magunkat: „A lakásnak külön bejárata van”, azaz teljesen helytelen „A lakás külön bejárattal rendelkezik” — féle mondat szerkezet. És a legmesszebbre rugaszkodott el a rendelkezik ige eredetibb jelentésétől az olyan mondatokban, amelyekben éppen valaminek a hiányáról vagy valamilyen negatív tulajdonságok „birtoklásáról” beszélünk. Ilyen volt utolsó idézett mondatunk: „A vállalat 17 millió adóssággal rendelkezik”. Helyesen: „A vállalatnak 17 millió adóssága van.” Vagy egy másik példa: „Ez a munka sok hiányossággal rendelkezik”; érthetőbben, valóságosan: „Ennek a munkának sok hibája van”, illetőleg: „Ennek a munkának sok a hibája”. Szathmári István

A Soros alapítvány zett hazánk pedagógusai a történelmi chológia és történelem kapcsolatos tanára Gil Davisban. M Kossuth-egyetem előadások századi ar és társada valamint Amerika p rális változástól. Min élményeiket.

Udv és 16

— Az er ragadott m mondja La Barátságos nyugodt ha nem olya mint azt Ar taljuk. Udv lekednek. van a deb nem dudá mint az ör magyarok s ti vágya, s a demokrá

errefelé in egyéb mó szokásban: dobóháló vagy íjból nyil, illetve szigony... sem volt rá len szüke hogy lenne életében n ílyet, és a sem ismeri neme is, nem a túl benyomásá ne lenne ti lyi tulajd hanem inka kölyök szá meglát va „kell neki” hogy kerék a kérését...

— De a vagyok! — gyerek, ne getőleg, d tókos hang biztos bent azt felelem nem mindj — itt a hor tiéd!

Dr. Dir kórház né akkoriban. találkozásu tam neki a — Csak pénzt „köl te Dirk rett nemleges kissé megr — Ezt német csal kem küldik márkát. N dolog, me

„Meglepően őszinte a magyar történetírás”

KALIFORNIAI TANÁROK DEBRECENBEN

Bob Ross

Phill Laursen

A Soros- és az Encina-alapítvány keretében érkezett hazánkba két kaliforniai pedagógus: Phill Laursen, aki a történelem és a pszichológia és Bob Ross, aki a történelem és a nemzetközi kapcsolatok középiskolai tanára Gilroyban, illetve Davisban. Megismerkedtek a Kossuth-egyetem és gyakorló gimnáziumának életével, s előadásokat tartottak a 19. századi amerikai gazdasági és társadalmi fejlődéséről, valamint a 20. századi Amerika politikai és kulturális változásairól és állapotáról. Mindenekelőtt itteni elményeiről kérdeztük őket.

Udvariasak és érdeklődők

— Az emberek életkedve ragadott meg bennünket — mondja Laursen tanár úr. — Barátságosak, kedvesen, nyugodt hangon beszélnek, nem olyan nagyképpően, mint azt Amerikában tapasztaljuk. Udvariasak, nem túllekednek. Meglepő csend van a debreceni utcákon, nem dudálnak az autók, mint az örültek... Látható a magyarok demokrácia iránti vágya, s az, hogy örülnek a demokráciának.

— Milyen történelmi tájékozottságúaknak látják a magyar diákokat?

— Az egyetemen nagy figyelem kísérté előadásainkat — folytatja Bob Ross. — Örültünk, hogy a témákkal kapcsolatos saját véleményeiket is kifejtették. Azt tapasztaltuk, érdekli őket a politika, s benne a magyar és az amerikai múlt és jelen. Éppen a diáktüntetés idején jártunk az egyetemen. Jó benyomást keltett bennünk, hogy a diákok igenis kiállnak a jogaikért, részt akarnak venni, aktív szerepet szeretnének vállalni politikában.

Középiskolában itt a diákok általában sokat tanulnak és tudnak az angol és a francia történelemről, tehát alapjában véve van történelem-tudásuk, ami alapján könnyen be tudják építeni az amerikai históriáról szerzett ismereteket. A tankönyvben meglepetésre azt láttuk: az amerikai polgárháborúról, igaz, röviden, de rendkívül nyíltan, s úgy írnak, mint az első igazi forradalmi változásról, a szabadság, a jogok kinyilatkoztatásáról. Ez ellenkezik némileg azzal a képpel, amit nálunk kialakítottak, miszerint Kelet-Európában nem írnak semmit az amerikaiakról, vagy

éppen hogy itt igaztalan dolgokat írnának. Ellenkezőleg: itt az igazat írják Amerika múltjáról.

— Amerikában mennyire nyitott a fiatalság a történelem iránt?

— Az 5., a 8. és a 11. osztályban tanítunk hazai történelmet — folytatja Phill Laursen. — A probléma az: mindhárom osztályban ugyanazt a történelmet tanulják, tehát tulajdonképpen ismétlésféle a históriaokta-

tás, s nem részletekig ható. A diákok nem mutatnak iránta igazi érdeklődést. Kaliforniában új módszert vezettünk be, próbáljuk érdekessé tenni a történelemtanítást: az ötödikben a régebbi korok történelméről, a nyolcadikban az újabbról, tehát mindig más-más korról szólnak, ami által lehetősége nyílik a diáknak, hogy mélyebben hatoljon a történelembe, s maga is vizsgálódásokat végezzen.

— Örömmel és érdeklődéssel fogadják mind a tanárok, mind a diákok ezeket a változásokat, amelyek körülbelül Gorbacsov hatalomra kerülésével kezdődtek — tájékoztat Laursen úr. — Tudják: elsősorban Lengyelország, Csehszlovákia, Magyarország viszik a vezető szerepet, s ők kezdték el mozgatni a többi kelet-európai országot a változásokra. Értékeljük, hogy a magyarok átengedték a németeket a határon. S hogy vége a hidegháborúnak, elkezdődött Nyugat és Kelet között a párbeszéd.

Az emberek többnyire általánosságban beszélnek nálunk a kelet-európai változásokról, s nem nagyon tudják megkülönböztetni az egyes országok átalakulásának karakterét. De a legjobban elkülöníthető jelenségeket, az egyes országokra legjellemzőbben koncentrációkat ismerik, például Lengyelországban a Walesa nevéhez fűződőket vagy Magyarországon az 56-os eseményeket, amelyeket nálunk kezdettől forradalomként értékeltek, szabadságharcosoknak nevezve a forradalomban részt vevőket.

(arany)

Az utóbbi évtizedek eseményeire fogékonyak

— Általában az amerikai diákok azt hiszik, az amerikai történelem a fontos, s mivel Amerika nagy ország, körülötte forog minden, s az a lényeg, hogy biztonságban vagyunk, senki nem háborgat bennünket. Én a politikai krízisek, a vietnami háború idejében kezdtem tanítani. Abban az időben, épp ezek miatt, a diákok elkezdtek jobban érdeklődni a saját történelmük iránt. Tehát a mozgalmas események idejében inkább vonzozta a diákokat a világtörténelem, egyébként inkább a hazai.

— Az amerikai egyetemisták az európai történelem iránt mennyire érdeklődnek?

— Nemzetközi kapcsolatokat tanítunk 18 éveseknek, végzősöknél — veszi át a szót Ross úr. — Leginkább mai és a legutóbbi évtizedekben történt világeseményekre fogékonyak, azokra, amelyek jelentős hatással lehetnek a jelenre, s közvetlenül rájuk. Meglepő, mennyire jól informáltak.

— A kelet-európai változásokról mit tudnak és hogyan értékelik?

errefelé inkább a halfogás egyéb módozatai vannak szokásban: a tarafa nevű dobóháló a kézben tartott vagy íjból kilőtt szigonyos nyíl, illetve a leválófejű nagy szigony... De — ha nekem sem volt rá itt elengedhetetlen szükségem — akkor hogy lenne éppen neki, aki életében most lát először ilyet, és aki a használatát sem ismeri? Sértett a hangneme is, mert egyáltalán nem a túl egyszerű indián benyomását keltette, aki még ne lenne tisztában a személyi tulajdon fogalmával, hanem inkább az elkapatott kölyök szemtelensége, aki meglát valamit, és máris „kell neki”. Természetes hát, hogy kereken megtagadtam a kérését...

— De én Dirk barátja vagyok! — jelentette ki a gyerek, nem éppen fenyegetően, de olyan nyomatékos hangsúllyal, mint aki biztos benne, hogy azonnal azt felelem: — Jaj, hát miért nem mindjárt ezzel kezdted? — itt a horgászbot, legyen a tiéd!

Dr. Dirk Kiekheben a kórház német sebésze volt akkoriban. A legközelebbi találkozásunkkor elmondta neki az esetet...

— Csak nem adtál neki pénzt „kölcson”? — kérdezte Dirk retentó ijedten, és a nemleges válaszmra egy kissé megnyugodott...

— Ezt a kölyköt négy német család taníttatta, nekem küldik el a havi kétszáz márkát. Nagyon kínos a dolog, mert a gyerek az

iskola mellé járt, nem halad, ellenben máris iszik, dohányzik, nőzik, tizenkét éves, de a múltkor már trip-pert is kapott. Többször írtam a nevelőnek, hogy nem vezet jóra ez a kivétel, csak elrontják vele a gyereket, de nem akarják megérteni. Én a pénzt átadom egy Chota nevű halásznak, akinél a fiú lakik, de gyanúm, hogy az is falaz neki, mert nem akarja elveszteni ezt az extra jövedelmet. Mostanában még ráadásul az én nevemben vesz fel kölcsönöket — a fiú — természetesen.

A kis Aquiles rövidesen végleg kimaradt az iskolából, de a nevelők még akkor sem akarták belátni a kudarcukat. Istenem, nem lehet tehetség mindenkinél a felsőbb tanulmányokhoz, egyszerű emberként is megállhatja majd a helyét, csak meg kell teremteni számára a lehetőséget! Tanulja ki mondjuk Chotánál a halászmesterséget, aztán majd megmutatjuk neki csónakot, meg motort, azzal még az idegenforgalomban is jól kereshet alkalomadtán...

Dirk később visszament Németországba, a pénzt mások révén küldték, nem tudom, hogy pontosan még meddig? Am a kis Aquilesnek a halászmesterséghez sem füllött a foga, méltóságán alulnak tartotta a hálóval való erőlködést egy olyan ember számára, aki már gyerekejjel televíziós sztár volt, ahogy ezt gyakran és kedvtelve mondogatja...

Teltek az évek, és egyszer a yarínai utcán elem áll egy meglett, húszéves forma férfi: — Nem ismered meg? — Aquiles vagyok, a Dirk barátja! — tette hozzá nyomatékkal. — Arról van szó — tért azonnal a lényegre, hogy kellene nekem a Dirk németországi címe, hogy küldjenek pénzt!

Mereven a szemébe néztem: — Dirk három éve halott! Frankfurtban szembeütközött egy másik autóval, és azonnal szörnyethalt. Csodálom, hogy éppen te nem hallottál erről, itt Yarínán mindenki tudja, ha már annyira a barátod! — tettem hozzá némi éllel...

Aquilesnek azonban csak egy bosszús fintor jelent meg az arcán: — Hát akkor annak a másíknak a címe, hogy is hívták? — Na, az, aki a filmesekkel volt, valami Luis?

— Lutzot gondold? Nem, nem tudom a címét — hazudtam. — Aztán mire kellene neked még a támogatás, hiszen felnött vagy és egészséges? Azt hitted talán, hogy majd az életet végéig ők tartanak el?

— Az a helyzet, hogy tanulni akarok — egyetemem...

— Milyen szakon?

— Hát, azt még nem választottam ki, de feltétlenül jelentkezem!

— De hiszen a középiskolát sem végezted el, sőt talán még az elemiből kimaradtál? Hol dolgozol jelenleg?

— Hát az a helyzet, hogy most egy pár éve nem dolgozom...

— És miből élsz?

A „kis” Aquiles erre még jobban elbizonytalanodott: — Hát szóval, a családomnál vagyok... Te nem tudsz pénzt adni? — csapott le rám hirtelen fordulattal...

— Nem Aquiles, nekem már lejárt itt a szerződés, de egyébként is... — elharpagtam a szót, mert mit is magyarázhatnék én egy ilyennek?

A történet befejezetlen, mert azóta sem hallottam Aquilesről. Nem tudom, hogy él-e még, és ha igen, melyik börtönben tölti a jól-megérdemelt? (Ezért sem írtam ki a vezetéknevét!) Nem tudom, hogy a Fényes Ösvényhez, vagy a Tupac Amaru nevű szélsőbalos csoportozz csatlakozott-e, vagy azokhoz tartozik, akik a zűrzavart kihasználva — időnként felhúznak egy fekete álarcot, és a megfélemlített lakosságot fosztogatják. Sokan vannak ilyenek, és őszintén szólva, nem is értem, hogy honnan kerülnek elő ilyen tömegesen, hiszen mint említettem a német televízióban való sztárszerzés csak a ritka kiváltságosoknak jut osztályrészül az amazóniai indián gyerekek viszonylatában...

*Részlet a szerző A lázadó citromfakrisztus Amazóniai napló című művéből.

Csontos János versei

Tájleírás

Mint hulla világra ha hullik a hó,
és nyílik az ajtó, s csimpolyaszó
sem hergeli télthon csóná-urait,
s a távolban farkas se vonít,
hogy nyugtalanítón borzolná
és észre se vettlen /b/öszítné
az úri szakállat szénakazallá
s a barna szemöldöt szökévé —
úgy lapped e tornyos házban a lét,
mint cifra tegezben az ó bajonét,
s míg harcra vezényel az agg kapitány,
egy légy csúszkál pödrott bajuszán...

A változás verse

A változás, ím, lassan körbeér.
Úgy csosszanunk a mindig-egy huzatban,
hogy orcánkól rég kiszóktát a vér,
s egy ó fohászt motyogunk öntudatlan,
a kópálóba mélyednek a léptek,
a visszafajított sóhaj messzeleendő,
s vad, ismeretlen tájain az évek
magába zár e végtelen kerengő,
mert nincs választás, más, mint menni egyre,
s bár csorba párkány, csonka, tört szegély
kíséri léptünk, eszmélünk a kegyre:
a változás, ím, lassan körbeér.

Búcsúlevél

Hosszú a lajstrom. Cirkalmas sorok
iramlanak folyóást jobb felé.
Szellőnyi résen kísértetek
térdepelnek a lábaink elé.

Hosszú a lajstrom. Sárgul a papír.
s jobb felé sűrűs már a szürkület.
Nem tudni, mikor jön balról a pír,
s látsz-e még hajnalt. Hát isten vedel.

Napközben

1. Aszály

Hallgatom a falurádiót. Megszoktam a korán kelést, gyermekori reflexek ébresztenek, s egészen zöldhajnalban. Jó-e, rossz-e, olyan mindegy már, a tényen nemigen lehet változtatni. S annyira nem, hogy ezt se az altató, se a nyugtató nem tudja új ritmusa terelni. Nálam pontosan fél ótkor a lélekben szól a vekker, s onnantól kezdve olyan felesleges a vízszintes állapot. Szóval hallgatom a falurádiót, s mint mindig, most is az aszály a fő téma. Csak éppen más megvilágításban. Elmondják, hogy az évszázad aszálya — 1990 — lehet, hogy nem is volt az évszázad aszálya. 1921-ben még tán nagyobb volt a szárazság, s érdekes módon sem az az évi, sem a rákövetkező két év nem sýnlette meg olyan elképesztő mértékben, mint ahogyan a mostanira prognosztizálják. Búzából alig kellett behozni valamit, krumpliból tudunk exportálni is, s érdekes módon a mezőgazdaság nem azzal az ideges felhanggal reagált, hogy na most aztán gyerünk neki az állatállománynak. Vágjuk — mentsük? — amit lehet.

Aztán jön a debreceni rádió és a szakember azt magyarázza, hogy az idei szárazság következtében mennyi a jövedelemkiesés. Óriási. Olyan nagy, hogy kiszárad belé a szám. A közös gazdaságoknak alig néhány ősza meg ráfizetés nélkül, s most ki-ki arra vár, azt reméli, hogyan kárpótlódik. A kiesés miatt. Mert hogy a manapság divatos szót használjam — különben „ellehetetlenülnek”.

Na már most, hogy jön ide a közérzet. Egyszerűen. A termelőnek — mindenki azt mondja — rossz a közérzete. Mindenütt csak a ráfizetés. Az agrárról még abban is kurtítja, amiben a reményt nem hogy bővített, de egyszeri vagy egyszerű kivitelben sem lehet újratermelni. Feléli hát magát, holott úgy volna természetes, ha a nedvkerítés onnan indulna, s úgy szívárogná a fogyasztó felé. Mondjuk árban, minőségben, kínálatban. De hát erre se mód, se lehetőség. S ez még akkor is igaz, ha a piacokon olykor meg megjelenik a szervezett kedvezmény. — Mit tehet, aki ebből él? Árat emel — mondhatnánk a logikus választ, de s itt jön a fordított mutatvány, drága a takarmány, nosza ritkítsuk hát az állatállományt. S teszi is olyan mértékben, hogy a húspár máris szemekap. Ha ók így, akkor mi úgy — mondják az okosok, mert hogy Kolumbusz tojása — s csökkentik a felvásárlási árat. A túlkínálat okán. Viszont a kereskedelem „hintapolitikájából” következően elterjedhet az a híresztelés, hogy ennyióért a termelő kétszer is megmondolja. A megoldás? Árat emel. Nem a termelőt, hanem a fogyasztót. Az indok, kisebb a kínálat a felvásárlási piacon.

Rekordtermés idején — van ilyen is —, amit a parasztság termelt, a kutyának se kellett. Persze attól még nem lett semmi sem olcsóbb, mert az árkerítés már akkor is ki volt találva. Most hogy abszolút mértékben is kevesebb termelt a közvetítőlánc a relatív megoldást alkalmazza. Kevesebbet fizet, hogy többet tudjon vásárolni, viszont többet kér, hogy a haszna a kevesebből is emelkedjék. Igaz, ez már olyan okoskodás, hogy abba bárki belebolondulhat, így hát inkább csak legyint, s rágódik a maga közérzetén. Mint barom a tengeriszáron...

2. Hő

Ez még a fűtési idején megkezdése előtt történt. Vagyis hogy ez volt a hőszolgáltatási évad — hiába, van színházi bérletem s ilyenkor ősszel erre jár a szám — nyitánya.

Csengetnek s az ismerős hölgy mondja, hogy itt a fűtési számla. Invitálom beljebb, mert a huzatos gangon már elég csipős, s kérdem tőle, hogy-hogy, hisz még nem is fűtöttek.

— A cég előre kasszíroz — védekeznek, s úgye ő csak egy kis szem a láncban, méltánytalan s igazságtalan is volna nemtetszemet vele éreztetni. Egyébként is — jön vissza a gyakorlat tapasztalata — ez szokás kérdése. A hőszolgáltató előre kéri a fűtési díjat — más kérdés, hogy tudomásom szerint sokaktól utólag se kapja meg, s így ki van szolgáltatva —, a cipőjavító egység úgyszintén, ellenben a Patyolat utólag számláz, a munkahelyről nem is beszélve, mely mint tudjuk csak az elvégzett munka után javadalma. — Még akkor is, ha sokak esetében csak az idő kerül befejezett múltba, a munka ellenben, na de hát ez nem az én kompetenciám.

— Mennyit? — kérdezem, s mert a feleségem előrelátó, nyúlok az e célra borítékolt összeg után.

— Két hetet.

— Na igen, de összegben mennyit.

Mond egy számot, mire én: két hétre?

— Hát igen — tárja szét a kezét —, tudom, hogy sok. Árat emeltünk.

— De ennyivel?

— 42 százalékkal. Benne volt az újságban is.

— Ó — tárom szét a kezem —, ha én azt mind fejbem tudnám tartani, ami áremelést az újság közöl, akkor nem nyugdíjas, hanem káptalan lennék.

A boríték természetesen nem számolt az áremeléssel. Alig valamivel több van benne, mint a fele. Összekaparom, s már előre fázom a teljes havi számlától.

Meleg a radiátor, s a felettél kellemes hőmérsékleten számadást teszek: Közérzet, mínusz 42 százalék.

3. Savanyú

Végre valami jó is. Ha jól emlékszem a csemegekereskedelem, miközben egyes termékei árát ismét kiigazítja — drágább lesz — néhány cukorkát leszállítja. Nosza, nekilődülök, de előttem már sor kígyózik, s tudom, megint későn érkeztem. De azért nem adom fel, reménykedek. S igazam van. Hozzájutok egy csomaghoz. Boldogan süllyesztem a zsebembe, s egész úton melengem valami ki nem mondható boldogság. Hazaérek, s egy féltve őrzött naptárba bejegyzem: ekkor és ekkor árszállítás volt Magyarországon. Na nem azért, mert különöcs vagyok, de helyzetünk logikáját figyelve jó az ilyen történelmi dátumot nyomatékosítani. Ilyet ugyanis még unokáink se fognak látni.

Hát akkor, lassuk a medvét — mondom, s óvatosan kivesszek egy szemet. Szájamban már összefut a nyál, s mikor megízlelem, mintha szájon vágtnak volna.

Persze, hogy a savanyú cukorka árát szállították alá. Nehogy megédesítsék a közérzetünket.

Boda István

A debreceni nemzetközi baromfi-kiállítás 1890 októberében

Hazánkban 1885-ben, az országos kiállítással kapcsolatban tartották az első baromfi-kiállítást. Az ott kiállított szárnyasoknak hetnyolcada külföldi tenyésztőké volt, s csak egynolcad rész származott belföldi tenyésztőből. A díjakat is többnyire külföldi kiállítók vitték el. Az azt követő években rendezett kiállítások arról tanúskodtak, hogy az arányok megváltoztak a hazai tenyésztők javára. Sőt, az 1890. évi bécsi mezőgazdasági kiállításon a magyar hazai szárnyasok legyőzték az osztrák és más külföldi szárnyasokat. Így felmerült a gondolat a mezőgazdasági szakemberek körében, hogy tartson Magyarország nemzetközi baromfi-kiállítást. Hol legyen a helyszín?

Az újavárosi, mikepércsi asszonyok teleháttal jártak be Debrecenbe és tele pénzes zacskóval tértek haza nap, mint. A piacozó falusiak el látták a sokat fogyasztó debreceni piacot túróval, vajjal, zöldséggel, legfőképpen pedig baromfival és tojással. Talán ez a tény váltotta ki a gondolatot a mindössze egy éve működő Debreceni Baromfitenyésztők Egyesületéből, hogy magára vállalja az első nemzetközi szintű hazai baromfi-kiállítás megrendezését Debrecenben. Ez a debreceni „tárlat” baromfitenyésztésünk felfelé ívelésének meggyorsítását és további gyors haladásának előmozdítását tűzte ki célul. A kívánt célt el is érte.

Fácánok, rucák, díszmadarak

A nemzetközi bemutatónak a „Margit”-fürdő adott helyet. A kiállítás megnyitása előtti napon még lázasan folyt a rendezés munkája, s közben folyvást érkezett a kiállításra bejelentett állatok tömege az ország és a külföld különböző részeiből. Azon a

napon négy vagon állat érkezett. Előző nap pedig két vagon állatot vettek át a rendezők, melyeknek ketrezeit a nyitás előtti napon már felállították.

A kiállítás gazdagsága meglepő. Az összes kiállított állatok száma meghaladta a kétezeret. Sok olyan állat volt közöttük, amelyik a korábbi, nagykőrösi, kolozsvári és aradi kiállításokon nem szerepelt, — újdonságként hatott. Összesen 91 kiállító jelentkezett, akik közül 14 külföldi volt. A galambok 160, a tyúk-házi szárnyasok legyőzték az osztrák és más külföldi szárnyasokat. Így felmerült a gondolat a mezőgazdasági szakemberek körében, hogy tartson Magyarország nemzetközi baromfi-kiállítást.

Országos vásár ráadásul

A kiállítást 1890. október 2-án reggel 9 órakor nyitották meg a következő programmal:

A Debrecen és Vidéke Baromfitenyésztő Egyesület tagjai, valamint a meghívott vendégek reggel 8 órakor gyülekeztek a Margit-fürdő telepén.

Bekényi Péter, az egyet alelnöke fél 9 órakor ment Simonffy Imre, királyi tanácsos polgármesterért, a kiállítás védnökéért, a kiállítás előtt Nánássy Ferenc egyetelnök beszéddel üdvözölt és kért fel a kiállítás megnyitására. Az üdvözlő beszédre a védnök válaszolt és a kiállítást megnyitottnak nyilvánította, mire Rác Károly zenekara eljátszotta a Rákóczi-indulót. A gyönyörű zene szám a külföldiekre sem maradt hatástalan.

Ekkor a közönség előtt megnyíltak a kiállítás helyiségeinek ajtajai. — A védnököt dr. Parthay Géza budapesti tanár, a kiállítás igazgatója vezette végig a kiállításra. Ő mindvégig a kiállítás helyszínén tartózkodott és állattani felvilágosításokkal szolgált.

A kiállítás időpontjával a lehető legkedvezőbbet választották, a debreceni

gyűjteménye; s ebben a különleges fajtájú fácánok csoportos kiállítása 14 fajtával. Díszmadarak és énekes madarak bőséges bemutatása is gyönyörködtette a közönséget.

A galambketrecek a vendéglőnek a korcsolyatér felőli tágas folyosóját foglalták el. A házi, valamint a posta-galambok minden fajtája ki volt állítva. Utóbbiakat Debrecen és Budapest között röptették.

A kiállítás hazánk összes nagyobb tenyésztője képviselte magát, s közülük báró Nyáry Gyula, a bírálóbizottság elnöke és lovag Kovácsnay Zsigmond már a megnyitó előtti napon megérkeztek.

országos vásárral egyidejűleg tartották. A belépti jegy ára helyi vasúti térjegygyel együtt 40 krajcár, vasúti jegy nélkül 30 kr. volt. Ezek a jegyek egyszersmind sorsjegyekül is szolgáltak, melyekkel a szerencsések díszes baromfiakat, galambokat és díszmadarakat nyertek. A rendezőség az összes tanintézetnek azt a kedvezményt nyújtotta, hogy ha szervezeten, osztályközösségben érkeznek a kiállításra a tanulók csak 15 krajcárt fizettek a belepólyegyekret, vezetőik pedig tiszteletjegyet kaptak. Parthay Géza szakcsiszárnyasokkal szolgált mindenkinék, a diákoknak délelőtt — másoknak egész nap, bármikor.

A „Margit” felbogarozott telepét napról napra nagy számban látogatta a közönség. Különösen a vásár két legélénkebb napján — vasárnap és hétfőn — sok vidéki is megfordult ott, hogy megtekintse a baromfi változatos gyűlekezetét; a szebbnél szebb tyúkokat, kacskákat, libákat, valamint a tarkabarka galambokat, az énekes madarakat és a fácánok változatos seregét. Csúcsforgalom a nyitás utáni napokban volt, de még október 5-én is

1500 jegy kelt el, aznapra és sok elővételben. Ezt látva, a kiállítás tervezett időtartamát meghosszabbították egy nappal. Az utolsó napon a látogatottság vetekedett a korábbi napok átlagos létszámával.

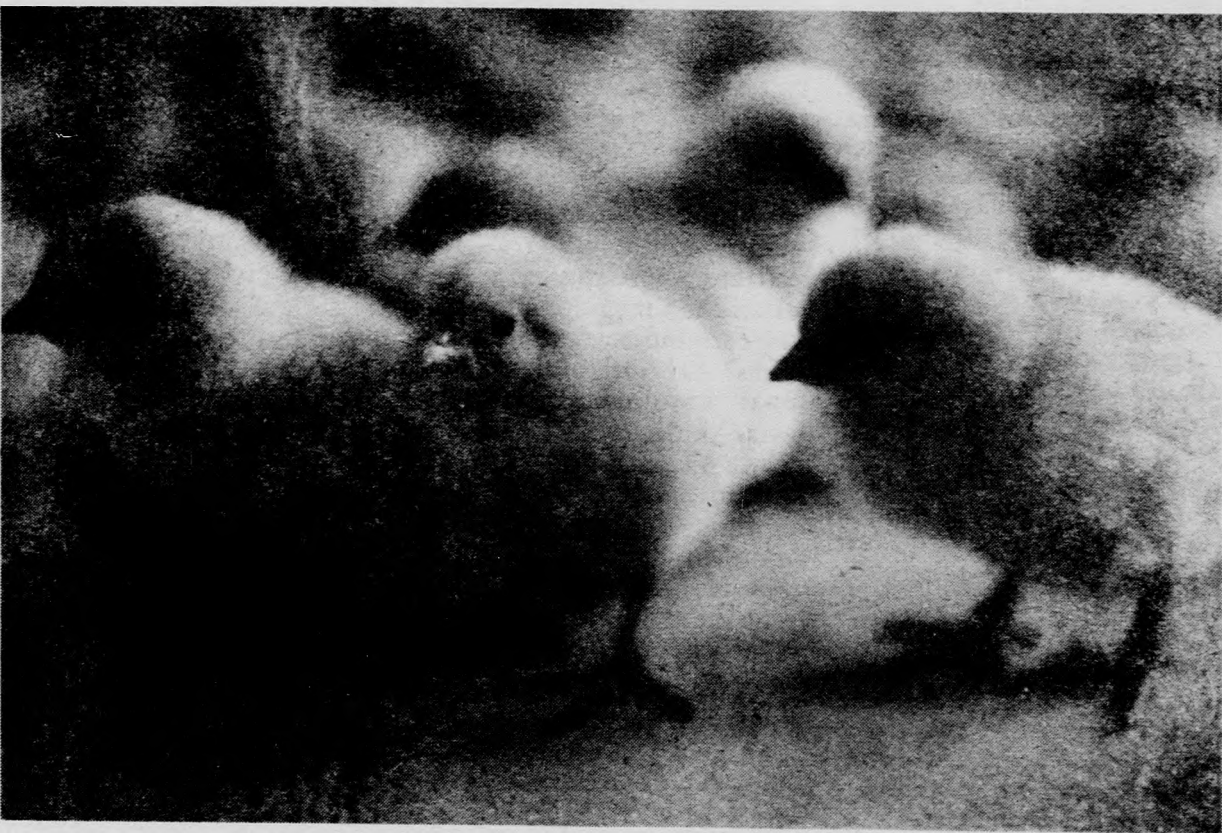
Szigorú zsűri, elkelt szárnyasok

A kiállítási zsűri 1890. október 8-án, délután négy órakor hirdette ki a bírálat eredményét. A kitüntetések fokozatai voltak: díszoklevél, arany, ezüst, elismerő oklevél; pénzben pedig ún. államdíjakat. Díszoklevelet nyertek a budapesti állatkert igazgatósága díszbaromfi-kollekciójával; Máhrle Károly Königsgrätzből, ki ritka szép éneklő madarakat kiállított a kiállításra. A korabeli írott források szerint csak két díszoklevelet adtak ki — egyet belföldi s egyet külföldi kiállítóknak. Ebből következtethető a bírálat szigorúsága. Mind a különböző okleveleket, mind az „államdíj”-akat, vagyis pénzjutalmakat a kiállítás osztályainak rendezettsége szerint, párhuzamosan ítélték oda a kiállítóknak. Kár, hogy a százéves dokumentumok nem említik, hogy milyen frankban értendő az „államdíj” (100, 50, 30, 25) összegei. Így korabeli vásárlóértékét ma már nem lehet felderíteni.

A Simonffy Imre polgármester védnöksége alatt egy hétig nyitvatartott nemzetközi baromfi-kiállítást 1890. október 8-án (csütörtökön) némi ünnepélyességgel bezárták. Ezen a napon hirdették ki a báró Nyáry Gyula elnöklelte alatt működő zsűri bírálatát és osztották ki a díjakat. Ugyanezen a napon sorsolták ki a belépőjegyek — mint sorsjegyek — nyertesek között az 50 nyereményt: tyúkok, kacskák, énekes és díszmadarak, baromfitenyésztési eszközök. A záróünnepség után a szerencsés nyertesek örömmel vették át természetbeni nyereményeiket.

A kiállításnak nemcsak fényes erkölcsi sikere, de lényeges bevétele is volt. A kiállítás gyakorlati jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a páratlan tény, hogy a kiállított szárnyasok nagyobb része vevőre talált, és pedig magas áron. Kolozsvártól és Aradon alig néhány törzs példányait vásárolták meg a korábbi — de csak hazai méretű kiállításokon. A debreceni nemzetközi baromfi-kiállítás közel 1000 forint értékben kelt el az állatok. Nagy pénz volt ez száz évvel ezelőtt!

Varga Júlia

Egy mai „tárlaton” talán ők is a díjazottak közt lennének

Elő

Ez évben tunk — festőműve Hargita meg felügyelő Képzőművészszerető győszárhe vezetőség sorrendben nyen vegy ízben for magyarorsz nak a Bar szárhegyi

Szárhegy győszék t községe. A déli tenger fekszik, hegyvonul falu a sík rencések t művésztel erdő kosz magaslati

A kolos adománya kezdtek és a XV. száz Csíksban, P országosan életi szere ferences sz győ, Csík 1642-ben nyékre. 19 szerzetese ték, és a kastélyal nak indul szonót év romjaiban teket. Tize Zöld Lajos magyar fes és lókálpa hogy Gy Barátság vésztelepe ja a kastél rok, majd együtt fes székelység sadalmi né kevés pé nagyobb h végtelen m daltos m ta előbb a szét, késő

A feren

Előszőr Magyarországról

Alkotótáborban Gyergyószárhegyen

Ez évben meghívást kaptunk — Madarász Gyula festőművész és én — a Hargita megyei művelődési felügyelőség, a Romániai Képzőművészek Szövetsége csíkszeredai fiókja és a gyergyószárhegyi alkotótábor vezetőségétől, hogy az idei, sorrendben 16. rendezvényen vegyünk részt. Első ízben fordult elő, hogy magyarországi festőket hívnak a Barátság elnevezésű szárhegyi alkotótáborba.

Szárhegy az egykori Gyergyószék tekintélyes nagyközsége. A medence észak-déli tengelyének közepében fekszik, az északkeleti hegyvonulat lába alatt. A falu a sík lapályon, a ferencesek kolostora, ahol a művésztelep volt, a hegynek erdő koszorúja félköríves magaslati hajlatában.

A kolostort Lázár István adománya alapján 1665-ben kezdték építeni. A Lázárok a XV. századtól főemberek Csíkszékben, helyi főtisztok, de országosan is jelentős közéleti szerepet töltenek be. A ferences szerzeteseket Gyergyó, Csík, Kászon főbírája 1642-ben telepítette a környékre. 1951-ben a kolostor szerzeteseit elvitték, elítélték, és a kolostor a Lázárkastélyal együtt pusztulásnak indult. Körülbelül huszonöt évvel ezelőtt siralmas romjaiban láttam az épületeket. Tizenhat évvel ezelőtt Zöld Lajos és sok ismert más magyar festő, közéleti ember és lokálpatrióta elhatározta, hogy Gyergyószárhegyen Barátság elnevezéssel művésztelep létesít, restaurálja a kastélyt is, ahol magyarok, majd románok és mások együtt festenek. A környék székelysége összefogott, társadalmi munkával, nagyon kevés pénzzel, de annál nagyobb hittel és akarattal és végtelen buzgalommal csodálatos módon helyreállította előbb a kolostor egy részét, később pedig az 1532-

ben épült emeletes udvarházat restaurálták, és a művészek által adományozott képeket itt állították ki a lovagteremben és a felette lévő padlásterben. Sok száz látogató nézi meg naponta ezeket a képeket és csodálja az újjászületett Lázárkastélyt. A helyreállítás még mindig folyik, egyre nagyobb nehézségekkel.

Amikor Zöld Lajos munkára hívta az erdélyi népművészeket, azok egy emberként jelentkeztek, és így alakult meg a faragó kaláka, amely a székeket, asztalokat, szekrényeket csinálta. Ugyanezt tette a szépfestő kaláka. Az ágyneműket, abroszokat, függönyöket a varró kaláka, a takarókat, szőnyeget a csikdámfalvi szövönök készítette. A szépteremtő kaláka csinálta a csillárokat, vasmunkákat az ajtón, a ládákon. A korondi fazekasok a helyiségek díszítésére tányérokat, bokályokat, kályhacsempéket és más díszeket adtak. Ezt az óriási szépfestő munkát 1978-tól 1981-ig végezték el. A székelylek e példátlan összefogásának eredménye az, hogy az erdélyi magyarság ott, Gyergyóban olyan alkotótáborhoz jutott, amelyik egyedülálló a világon, mert egy nép minden teremtő kincsét megmutatja.

Az alkotótáborban idén harminc művész vett részt. Többségükben román festők és szobrászok, valamint Romániában élő magyar nemzetiségű művészek.

Azon kívül, hogy a „Szenthegyet” és környékét bebarangoltuk motívumgyűjtés céljából, a tábor tagjait távolabbi tájakra is elvitték. Ilyen volt a korondi, a csíkszeredai és a békási kirándulás. A korondi, XIII. kerámiai vásár két napig tartott. Mi az első nap a vásár rendezőinek a vendégei voltunk. A legjobb fazekasok kipakolták mun-

Az alkotótábor résztvevői

káikat Árcsón, így igen bő választék volt. Nekem különösen a Pál és a Tófalvi család készítményei tetszetek. A selejtes izlést azonban sajnos sokan kiszolgálják, ezért elhagyják az ősi formák és színvilágot. Néhány mesternél ezt szóvá is tettem. A válasz a következő volt: tudjuk. Ilyen az igény, ezt veszik, nekünk meg kell élni, ezért fel kell adni az elveinket. Valamit tenni kellene ellene...

Ezen a vidéken annyi a festői téma, hogy ezek révén évekig lehetne dolgozni, XIII. kerámiai vásár két napig tartott. Mi az első nap a vásár rendezőinek a vendégei voltunk. A legjobb fazekasok kipakolták mun-

golyókat, így igen bő választék volt. Nekem különösen a Pál és a Tófalvi család készítményei tetszetek. A selejtes izlést azonban sajnos sokan kiszolgálják, ezért elhagyják az ősi formák és színvilágot. Néhány mesternél ezt szóvá is tettem. A válasz a következő volt: tudjuk. Ilyen az igény, ezt veszik, nekünk meg kell élni, ezért fel kell adni az elveinket. Valamit tenni kellene ellene...

Az alkotótábor ideje alatt több esetben részt vettünk a helyi vagy környező falvakban lévő búcsúkon. Az első búcsú a szárhegyi (Szármányhegy) kápolna előtt

volt. Ezt 1400 előtt építették, írásos emlék korábbi időről nincs. A hegyet Szenthegynek nevezik. A kápolna előtti oltárt körül fogta a nép. Hallgatták a magyar misét. Szállt az ének Gyergyó és Ditró felé. Itt a hegytetőn, az Úr színe előtt álltok — mondta István ferences rendi atya —, rajtatok múlik, hogy a jövőben is álljanak itt, e hat évszázadot élt falak. Magyarokat lássanak, és magyar éneket vigyen szét a szél a hegyeken.

Az egyik búcsún Anne Christel Bieling dán festőnő megkérdezte, miért sírnak most a papok meg az emberek? Ez a mi himnuszunk, feleltem. A beszédek és szavaltatok után elénekeltük a Szózatot. Ekkor ugyanazt kérdezte. Mivel nem tudtam lefordítani németre, azt mondtam, ez a második himnuszunk. Mikor a székelylek himnuszt énekeltük, ismét megkérdezte. Ez pedig az itt élő magyaroké, feleltem. De hát miért sírnak, ha már ilyen sok himnuszunk van? — kérdezte. Milyen nehéz ezt megmagyarázni!

Augusztus 20-án, a Szent István-napi ünnepség alkalmával Szárhegyen megszentelték a hősi halottak emlékművét. A román kollégák egy része ott volt és örömmel, megértéssel figyelte a színpompás megemlékezést és ünnepséget.

Nagy élmény volt Kányádi Sándor költővel való találkozásunk is. Beszélgetésünk során szeretettel emlékezett Debrecenre, debreceni írókra, ismerősökre, különösen Márkus Bélára, Görömbei Andrásra, és mint ahogyan mondta, szép emlékekkel távozott Debrecenből.

Illyés Kinga műsorán a kastély lovagtermében üres szék nem maradt. A kétórás műsor zenei kísérelője Hencz József marosvásárhelyi zene-tanár volt. Olyan élményben volt részünk, amelyet elfe-

lejteni egy életen át sem lehet. Illyés Kinga belesívitte a terembe „aludtál-e késeken?!?” és a néma dőbent csend után Temesvár, Bukarest, forradalom, az ígéretek, rendőrségi jegyzőkönyvek, kiáltványok rádióban elhangzott szövegek, énekek, versek, s minduntalan csodálatos aláfestő zene, és egy nagy művész ismétlenhetetlen produktuma mindarról, hogy mit jelent ma magyarnak lenni itt, mit jelent maradni és nem elmenni. Hinni és bízni, tenni a jövőért, az emberi szabadságért.

S a nagyszerű ünnepség végén, mint annyiszor más-kor, most a jelenlévő román kollégák hallhatták és láhtatták a könnyező magyarokat, akik nemcsak a himnuszok alatt sírnak, hanem akkor is, amikor azt éneklük, „Ó, én édes jó Istenem, oltalmazóm, segedelmem...” Vándor székelylek reménységet!... Jézus, áldd meg Erdély földjét.”

Az ünnepség után megkérdeztem az egyik román festő kollégát, aki nem tud magyarul — s egész meghatódott volt —, hogy milyennek találta az előadást. Elmondta: nagyszerűnek, Európá mércéjével mérve is magasszintű előadásnak, s örül annak, hogy egy ilyen műsort láthatott, és úgy érzi, mindent megértett...

Az alkotótábor ideje alatt készített képek közül mindenkitől egy művet az ebéd-lőben és a kolostor folyosóján kiállítottak. A záró ünnepségen örömmel hallottuk a román kollégák szakmai elismerését és a búcsúvacsorán fájó szívvel gondoltunk arra, hogy vajon találkozunk-e még. Mert mind a magyar, mind a román kollégák ószinte vágya, az újbóli találkozás...

Égerházi Imre
festőművész

A ferencesek kolostora

Bartha László (Marosvásárhely) felvétele

EXPRESSZ

FÖLDET bérelnek Debrecen környékén. „Több év” jellegre a kiadóba. *63744/

KOMBI gyerekágy eladó. Érdeklődni: a 34-874-es telefonon. *65540/1*

ELVESZETT egy tricolor drotszőn foxterrier kán. Megtalálóját kérem, értesítsen a 33-158-as telefonon.

HÁROMSZOBÁS családi ház eladó. Egytelkert u. 46/A. *65565/1*

RIGÓ utcán otello szőnyeg eladó. Érdeklődni: a 13-701-es telefonon. *65571/1*

ELADÓ jó állapotú, garázsban tartott TJ frsz. 120 L Skoda. Bán u. 15/B. *65577/1*

ALBÉRLETBE kiadó egy-szoba-öszkóműt. Érdeklődni: szombaton délelőtt, Debrecen, Budai Nagy Antal u. 1. *65578/1*

NORVÉG (fehér-szürke) rókaállomány felszereléssel eladó. Debrecen, Gizella u. 9. *65579/1*

ELADÓ megkímélt állapotban lévő sarok ülógarnitúra, alvász cöljára is alkalmas. Megtekinthető szombaton egész nap vagy este 17 óra után. Debrecen, Bartók B. u. 67. *65580/1*

OKTÓBER 18-án átvehető Zastava plusz 35 ezerért eladó. Telefon: 35-059.

MARUTI 800, hamarosan átvehető, plusz 40 ezerért eladó. Telefon: 30-662.

ÉPÍTKEZŐK, figyelem! 4 m-es fűrészelt gerenda 16.000 Ft/köbméter 25% áfával együtt kapható a 35-ös főút mellett Józsan. Telefon: 86-143. Andriko Kft.

ZL FRSZ Wartburg friss, 2 éves műszakival, olcsón eladó. Debrecen, Huszár Gál u. 71. *65587/1*

ELADÓ a Csapó utca végén új, 60 négyzetméteres vendéglátóegységnek kialakított ingatlan kis udvarral, amely bármilyen tevékenységre alkalmas. Érdeklődni: Apafi u. 89.

VASVÁRI és Honvéd utcai épülő társasházban 55, 62, 65 négyzetméteres lakás és üzletelhelyiség lekötendő. Telefon: 22-099. *65594/1*

NÉMET juhász kiskutyák eladók. Érdeklődni: Debrecen, Leiningen u. 77.

100-130 kg-os hízott sertés eladó. Érdeklődni: Vécsey u. 43. *65596/1*

8. OSZTÁLYOS fiú mellé tanár keresek, aki lakásomnál vállalja a fő tanár-gyakorló felkészítést heti két alkalommal. „Eredményes tanulás” jellegre a kiadóba. *65600/1*

ÚJ ÁLLAPOTBAN lévő pianó eladó. „Petrol” jellegre a kiadóba. *65605/1*

SAMARA, fehér, 2 éves, extrakál, 31.000 km-rel realis áron eladó. Telefon: 31-521, Debrecen, Csapó u. 1. *65609/1*

ELADÓ 4500 Ft-ért női, hosszú, fekete, és 3500 Ft-ért rövid, barna irhabunda. Czákó, Sumen u. 26. Iszt. 2.

RÉGI típusú konyha- és szobabútor olcsón eladó. Munkás u. 5. *65613/1*

ÚJ, elemes szekrény és nagyméretű polcrendszer eladó. Bokányi D. u. 46.

ELADÓ 2 + ékezős, garázsos utcai házrész, ugyanitt otello szőnyeg eladó. Érdeklődni: Debrecen, Pacsirta u. 56., felső csengő. *65619/1*

DH-S Dacia kombi realis áron eladó. Budai Nagy Antal u. 136. *65620/1*

BOGARHÁTU VW 1300-as, üzemekeptelen, eladó. Véczer u. 12. IV. 8. *65623/1*

SÜRGŐSEN, olcsón eladó! 4 éves Trabanc, bal eleje karambolos! Érdeklődni: Hajdúhadház, Toldi u. 14. *65626/1*

SKIF sátras utánfutó eladó. „Egyszer használt” jellegre a kiadóba. *65627/1*

ELADÓK: új román szobabútorok és ékezőgarnitúrák asztallal. Érdeklődni: Karscseny Gy. u. 1. II. 12. *65634/1*

ELADÓ! Új szovjet pianó. Kiss Áron u. 13. *65635/1*

PANORÁMÁS mély babakocsi eladó. Telefon: 31-954. *65640/1*

220 V-os hegesztőtráfo, 160 literes hűtőgép (2000 Ft), gyereksekretnyosor eladó. Félégyházi T. u. 15/B. *65642/1*

NAGYMÉRETŰ fűrészes utánfutó eladó. Erdélyi u. 59. *65650/1*

FÜTŐT garázs 2000 Ft-ért kiadó. Trombitás utca 11. Iszt. 4. *65651/1*

SÜRGŐSEN eladó! 41 nm-es, másfél szobás, parkettás, erkélyes, gázfűtéses lakás + garázs. Aprilis 4. út 41. szám IV. 1. Telefon: 25-596, 17 óráig. *65657/1*

MOSZKVIC kiutalás, novemberben kiváltható, eladó, vagy új 3 ajtós Lada Samarára cserélem. Telefon: 27-930. *65662/1*

LADA Samara kiutalás, 9275-ös sorszámu, eladó. Telefon: 27-930. *65665/1*

ELADÓ 1 db Video Gold Szár felvevős-lejátszó magnó, 3 éves, 22.000 Ft. „Készpénz” jellegre a kiadóba. *65586/1*

HITELAKCIÓ A

BAN.

(Debrecen, Vörös Hadsereg útja 18.)

Október 15-től a debreceni lakosok az üzlet teljes választékából előleg befizetése nélkül 5000-50 000 Ft értékhatáron belül vásárolhatnak.

Éves kamat: 22,3%.

Telefon: 13-062

Polgár és Vidéke Takarékpénztár

palette

MEGIGÉRTÜK, MEGISMÉTELJÜK!

Cipővásár, valamint holland bálásruhavásár! Debrecenben, a Sportcsarnokban (Szabadság útján) október 17-19-én

női, férfi-, gyereklábbelik, -zoknik, harisnyák nagy választékával, több mint 20 000 páras árukészlettel, 30-40 százalékkal olcsóbb árakkal

várja vásárlóikat a Domina Gmk. Bálabontás a helyszínen!

65376

GYÁSZHÍREK

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy özv. dr. SZABÓ LAJOSNÉ Stampf Mária

életének 86. évében váratlanul elhunyt. Drága halottunkat végakaratának megfelelően a római katolikus egyház szertartása szerint, szűk családi körben elbűcsűztattuk. A gyászoló család. *65106/1*

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, nagyapánk, dédapánk,

HIGYED JÓZSEF,

66 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. október 16-án, kedden 10 órakor lesz a Köztemető 2-es számú ravatalozó termékből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szeremlei utca 24/A. A gyászoló család. *65108/1*

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk és nagyapánk,

KISS ZSIGMOND

nyugalománál katoná 58 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. október 15-én hétfőn 14.30 órakor lesz a Köztemető 1-es számú ravatalozó termékből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Zöldfa u. 8. A gyászoló család. *65765/1*

Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, anyósunk, nagymamánk és jó rokonunk,

özv. KOVÁCS JÓZSEFNÉ

Kozma Erzsébet

81 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. október 15-én 3 órakor lesz a Köztemető 2-es számú ravatalozó termékből a református egyház szertartása szerint. Lakás: Debrecen, Kar u. 26. A gyászoló család. *65249/1*

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, nagymamánk, dédikénk és jó rokonunk,

BERTA ISTVÁNNÉ

Virág Ilona

volt ruhagyári dolgozó 67 éves korában hosszan tartó betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. október 16-án, kedden 14.30 órakor lesz a Köztemető 1-es számú ravatalozó termékből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Zöldfa u. 8. A gyászoló család. *65765/1*

Meglepetést kínál Önnek a Berettyó ÁFÉSZ

Bihari kereskedelmi napok 1990. október 15-21-ig

Berettyó Skála Coop Áruház ajánlata:

ABC-osztály: október 15-20 között

reklámaron alma- és burgonyavásár, sertéshúsvásár, október 15-én tejtermék-, baromfitermék-, pepsi cola-bemutató, kóstoló és vásár. Október 15-16-ig engedményes vajvásár, kozmetikai cikkek bemutatója és vására. 200 Ft feletti vásárlás esetén ajándékok adunk.

Október 15-20-ig: az illatszershobban 1000 Ft feletti vásárlók ajándékba 1 db lexikont kapnak. Magic és Persil családi mosóporok vásárlása esetén 100 Ft-os vásárlási utalványt adunk.

Ruházati osztályaink: 30-40%-os engedménnyel vásárolhatók: bakfisalónadrágok, -hálóingek, fűziszamák, női, férficipők, átmeneti kabátok, fűziszekik, szövet, jersey méteráruk stb.

Iparcikküzleteinkben:

- Kultúrcikkbolt:** 30%-kal olcsóbban nyugagyak, egyes kínai tányérok, poharak.
- Ajándékbolt:** 30% engedménnyel árusít kristályárakat, egyes finomkerámiákat.
- Autó-motor szaküzlet:** 20% engedménnyel árusít szovjet versenykerékpárokat, üléshuzatokat, gumiszőnyegeket.
- Háztartási bolt:** 30%-kal olcsóbban árusít egyes homlokzattfestékeket.
- Papír-írószertbolt:** 20% árengedménnyel értékesít egyes diplomatáskákat.
- Vas-műszaki bolt:** 30%-kal olcsóbban értékesít egyes kávéfőzőket, elektromos háztartási gépeket stb.
- Könyvesbolt:** 50% engedménnyel értékesít egyes hanglemezeket és műsoros kazettákat.
- Bútorbolt:** 10% engedménnyel értékesít egyes szekrényeket.
- Elektro szaküzlet:** 20-30%-kal olcsóbban vásárolhatók egyes zsebrádiók és táskarádiók.
- Házépítők boltja:** 20-50% árengedménnyel árusít PVC csőbillincseket, hungarocell álmennyezetet, darázsradlátort, egyes vasárut, olasz import padlólapokat.
- Vidéki főboltjainkban:** 20-30% engedménnyel vásárolhatók egyes élelmiszerek, ruházati és vegyes iparcikkek.

AMIG A KÉSZLET TART!

Bihar étteremben: október 17-én 19 órai kezdettel, műsorral egybekötött német vacsoraest. Legyen a vendégünk, legyen a vásárlónk!

Mindenkit szeretettel vár a

BERETTYÓ ÁFÉSZ

65389

CORD KERESKEDELMI & SZOLGÁLTATÓ KFT.

NYITVATARTÁS: HÉTKÖZNAPOKON 9-17-ig SZOMBATON 8-12-ig

RUHÁZATI BOLT
DEBRECEN CSAPÓ U. 18.
telefon: 15-593

BOLTVÉZETŐ
Pozsga József Debrecen, Thomas Mann u. 25. 15-331

CORD KERESKEDELMI & SZOLGÁLTATÓ KFT.

NYITVATARTÁS: MUNKANAPOKON: 8-16-ig

VARRODA
DEBRECEN CSAPÓ U. 18.
telefon: 15-593

VARRODAVEZETŐ
Kiss Irén Debrecen, Marx Károly u. 89.

CORD KERESKEDELMI & SZOLGÁLTATÓ KFT.

INNOVÁCIÓS RT. kirendeltsége

felvesz agilis, teljesítményorientált, közép- vagy felsőfokú, lehetőleg műszaki végzettségű, üzleti szemléletű nyugdíjas munkatársat

üzlet- és piacszerzői tevékenység végzésére.

Idegennyelv ismerete, iparjogvédelmi ismeret előny.

Jelentkezés „Rt. 4000” jellegre a kiadóba. 65404

Értesítjük tisztelt megrendelőinket és a velünk üzleti kapcsolatban álló partnereinket, hogy vállalatunk, a Hajdú-Bihar Megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalat neve Debreceni Húsiipari Vállalat elnevezésre módosult.

Ennek megfelelően 1990. október 15-től csak az új elnevezésű bélyegzőink érvényesek.

Debreceni Húsiipari Vállalat. 65383

Szilas-napok a berettyóújfalui Berettyó Áruházban!

1990. október 15-16-án az áruház ABC-osztályán a Szilasmenti Mgtsz kozmetikai termékeiből bemutatót és vásárt tartunk.

200 forint feletti Szilas-termékek vásárlása esetén ajándéksomagt nyerhetnek a szerencsés vásárlók.

SZERETETTEL VÁRJUK VÁSÁRLÓINKAT.

65368

ALFÖLD FÜSZERT

DOLGOZÓKAT ALKALMAZNAK

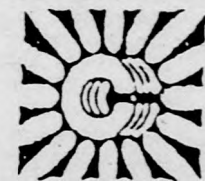
A Debreceni Orvostudományi Egyetem 1. Sz. Sebészeti Klinikája felvesz szakképzett műtőt és szakképzett műtősegédeket. Jelentkezni lehet az intézet vezető főnövével az 1. Sz. Sebészeti Klinikán. Cím: Debrecen, Nagyerdei krt. 98. sz. *64767/1*

A Hajdúnánási Fa-Fém és Építőipari Szövetkezet autószerelő üzeme autófűtő szakk munkásokat felvesz. Berezsi: közös meggyezés alapján. Jelentkezni lehet Szujka László üzeme vezetőnél. Cím: Autószerelő üzeme, Hajdúnánási, Bőszerényi u. 1. sz. *64880/1*

Havas Kereskedelmi Vállalat azonnali béleppel árukeresőket alkalmaz. Jelentkezés: Vágóhid u. 7/B, személyzeti vezetőnél. *64582/3*

Kisszöveketünk azonnali béleppel kőműves szakmunkásokat, segédmunkásokat, betonozókat alkalmaz. Brigádok előnyben. Jelentkezés: reggel 8-10 óra között a műszaki vezetőnél Debrecen, Dózsegi út 32. sz. alatt. *64161/5*

KÖZLEMÉNYEK

CENTRUMHÉTFŐ: egyes férfipizsamák, női cipők és retikulók **30% engedménnyel.**

65402

1990. OKTÓ

BETEG

Leli

Inszakadt a mai sportoló, kán jár inszak sérüléssel gyakran csak fáj az a sportoló! Achilés inas és izma, a Mekkájába me Ez a Mekká Magyarországtól közel Debrevizják, hogy a beteg specialista, a kiváló orvos Debreceniek megfordulnak télen például magasugronál Achillesét, hogy megjav csúcsát az idveterán marat László járn is testrésze mia után meglehe ban tudta telj lométeres táv gyorsabb futá tizezer métert

Zarán Dab

A gyógyítá fővárostól ötv fekvő városka rendelőtintezé már nyugdíja heti két alkal Az elmúlt hó klubra való sp egyórás kezd volt például miskolci köz nyolcszázas é fiatalalemberr mai vannak. mielőtt elkezde megszünteti e inkább, mivel vokra akar átt fiatalalemb. E lány Budapes neki Achilles vannak, a sebe sel is biztatta még egy utol is.

A rendelés kezdődik. A asszisztense a be az előjegy kat, hogy hor mennyi időt v visszaüt. Így elsőbbseg, me is jobban me mint Debrecen

Hét

Október 13.

Kosárlabda Városi sport Doko Rt. SE—D l-es férfi mérkő Általános Iskola Békéscsaba NB zés.

Salakmotor Hajdú Vola 14.00: Nemzet seny négy csap

Kézilabda DMTE Sport Dózsa—Pemü férfi mérkőzés utcai pálya 15.3 D. Közút NB 1 zés. Megyei fé DSI—Hajdúo Medicor—BMS tatus—Polgár 9 Vidéken. B Salgótarján 15.3 Megyei mérkő dúnánási—Hajdú Férfit: Föld 15.00, Hajdúná Létavértes—H 15.15.

Labdarúgás NB III-as mér zsi—Levelek 14

BETEG IZMOK GYÓGYÍTÓJA

Lelik doktor műhelyében

Inszakadtáig dolgozik a mai sportoló, ami azért ritkán jár inszakadással, izomsérüléssel gyakrabban, de ha csak fáj az atléták és más sportolók Achilles és egyéb iná és izma, a sportsérültek Mekkájába megy a gazdájuk. Ez a Mekka viszont itt van Magyarországon, ha nincs is túl közel Debrecenhez. Úgy hívják, hogy Dabas. Itt dolgozik a beteg izmok és inak specialista, dr. Lelik Ferenc kiváló orvos, kandidátus. Debreceniek is gyakran megfordulnak rendelésén, telen például Kovács Judit magasugróként kezelték az Achillesét, nem véletlen, hogy megjavította egyéni csúcsát az idényben. De a veterán maratonfutó Egeresi László járnai is alig tudott eme testrésze miatt, s a kezelés után meglehetősen jó iramban tudta teljesíteni a 42 kilométeres távot, de még a gyorsabb futást igénylő öt és tízezer métert is.

Zarándoklat Dabasra

A gyógyítás színhelye a fővárostól ötven kilométerre fekvő városka. Annak is a rendelőintézete, ahol a ma már nyugdíjas kandidátus heti két alkalommal rendel. Az elmúlt hétfőn is egész klubra való sportoló várt az egyórási kezdésre. Közöttük volt például Drotár Ottó, miskolci középtávfutó. A nyolcszázas és ezeröttszázas fiatalaként izomfájdalmi problémákkal. Úgy döntött, mielőtt elkezd az alapozást, megszünteti ezeket. Annál is inkább, mivel hosszabb távokra akar áttérni a 25 éves fiatalember. Egy kézilabdás lány Budapestről érkezett, neki Achilles-in fájdalmi vannak, a sebesség már késlel is biztatták, megpróbál még egy utolsó lehetőséget is.

A rendelés egy óra után kezdődik. Az előzőeken asszisztense aszerint szólítja be az előjegyzett várakozókat, hogy honnan jöttek és mennyi időt vesz igénybe a visszaút. Így a krónikás az elsőbbség, mert még Miskolc is jobban megközelíthető, mint Debrecen.

Visít az Achilles

Pontosabban nem a szóban forgó in visít, hanem a készülék, amellyel a beteg terület vérellátását vizsgálja a doktor úr. Az asztalon fekvő páciensnek előbb szemrevételezik a sarka környékét, van-e rajta dudor, hol fáj, hol nem fáj. Azután egy kis kézikészülék jár fel s alá a vizsgálandó területen. Egyenletes szipol hangot ad, s amikor a fájdalmas részhez ér, ez a hang jellegzetesen megváltozik. Így még fájdalommentes is a dolog.

Rossz a terület vérellátása — hangzik a verdikt. Majd hőérzékelő filmmel készítik el a területet a gyógyítandó szervről. Itt eltérő színnel jelölik a vérellátatlan területet. A régebbi, már jobban betokosodott sérüléssel bíró inra kimondatik: hőamputálnak tekinthető.

De mi lesz a terápia? Minden, ami fokozza a vérellátást, az izzappakolástól kezdve a kencékig. S mindegyiknél egy különleges, gumból készült betét, amely olyan szögbe állítja a sarkat, hogy nem feszül túlságosan, s rugalmasságával is óvja a vádli izomzatát a sarokcsonttal összekötő inat.

Specialitás a gyógyszerárban

S végül valami, ami csak Dabason kapható meg, a patikában. Kétféle kenőcs is segít a makacs sérülések rendbe hozatalában. Az egyik a Hexurat, a másik a Lassonit. A helybéli gyógyszerárban kapható fehér kenőcsökről csodát regélnek a gyógyultak. Aki szinte külön kasztnak számítanak, legalábbis Lelik doktor úr dicséretében. Aki búcsúzáskor sem hazudtolja meg önmagát. Megemlíti, ha lekésné a vonatot, vannak itt Budapestről kocsival is, majd ők elvisznek magukkal a vonatig.

Göz József

DVSC vágy: Pécsről is „pontosan”

A labdarúgás első és második vonalában szereplő hajdú-bihari csapatok a hétvégén tovább folytatják a pontvadászatot. Az elmúlt heti szerény mérleg után ezúttal javíthatnak helyzetükön, hiszen csak a DVSC NB I-es gárdája szerepel idegenben.

PMSC-DVSC

A Siófok elleni döntetlen után a vasutascsapat ma délután 2 órától Pécsen lép pályára Garami József tanítványai ellen. A két együttes jelenlegi helyzete a táblázatban:

12. PMSC 8 3 0 5 6 - 8 6
13. DVSC 8 1 4 3 4 - 9 6

Amint az a számokból is kiderül, ezúttal közel azonos képességű gárdát veszik fel egymással a küzdelmet. Igaz a pécsiek eddigi szereplése várakozáson aluli, de elmondható ez a vendég debreceniekéről is. Az előző fordulóban labtörést szenvedett Toderáson kívül mindenki egészséges a DVSC-ben, de a kezdő csapatot Szabó Béla vezető edző csak lapzárta után jelölte ki. Valószínűleg a Horváth—Csiszár, Nagy L., Balogh—Moldván, Szűcs (Földvári), Sándor, Plóka, Szilágyi—Rostás (Ulveczki), Tulba összeállítású csapat kezdi a játékot a Lázin vezetett találkozón. A szakvezető bízik a pontszerzésben, s ezzel a debreceniek tovább folytatnak felzárkózásukat a középszintre.

DMTE-Salgótarjáni Süküveg

Az utóbbi két fordulóban megtorpant korábban listavezető DMTE vasárnap délután két órakor a Salgótarjáni Süküveg csapatát fogadja

KÉZILABDA NB I

DVSC-Dunaferre SE 31-17 (14-9)

Dunaújváros, 400 néző, vezette: Klucsó, Lekrinszki.

DVSC: SZAMOZVANOVA 1 — SZILÁGYI 10/1, Mironyecz 2, Medgyessyné 3, Rádinné, DÖRNERNÉ 9, SZÁNTÓ 5. Csere: Nagy K. (kapus), Kádárné 1, Csapó, Zágonyi. Edző: Jürgen Böcking.

Kiállítás: 4 perc a DVSC-ből.
Hétméteres: 3/3, illetve 2/1.

Mindkét oldalon jó védekezések, kihagyott helyzetek után a 4. percben Erdős ejtett góljára Medgyessyné válaszolt, majd Szilágyi a vezető is megszerezte (2-1). A folytatásban kemény védekezések közepette felváltva estek a gólok, de mindig a debreceniek vezettek, főleg Dörnerné talátaival. Há-

rom bravúros Szamozvano-va-védés, majd egy távoli lövéséből már 11-7-re alakult az eredmény. Így a félidő végére jelentős előnnyel vezetett a DVSC. Szünet után Szilágyi, Szántó és Dörnerné folytatta a gólyártást, a 40. percben 22-10 volt az állás. Végül is fölényesen nyert a kiváló játékot nyújtó DVSC.

A mérkőzést megtekintette Laurencz László szövetségi kapitány, aki a következőket nyilatkozta: A vártnál biztosabban nyert a DVSC. Nagyon tetszett a két gyors szélső, Szilágyi és Szántó, valamint az erőtelj duzzadó, gólerős Dörnerné játéka. Látszott, hogy a Dunaújváros nem tudta kipihenni még a Duna-kupa fáradalmait.

Markó Lajos

KÉZILABDA

Medicor kudarcok

Bp. Postás-D. Medicor 33-21 (14-9)

Budapest, 200 néző, vezette: Keszi, Lovász.

D. Medicor: Torina—Katkóné 1, Vassné 4/2, Vargáné 4, MOLNÁR ANIKÓ 5, Török 4, Nyilas 3. Csere: Molnár Angéla, Kemecsei, Veress. Edző: Vámos Miklós.

Hétméteres: 11/10, illetve 3/2.

A debreceni csapat a második félidő huszadik percéig jól tartotta magát, ezt követően azonban a jobb erőnlétben lévő fővárosi gárda lerohanva ellenfelét, nagyarányú győzelmet aratott.

D. Medicor-Vasas SC 15-23 (11-7)

Debrecen, 100 néző, vezette: Láda, Némedi.

D. Medicor: Torina—Veress 2, VASSNÉ 10/3, Vargáné 1, Molnár A., Török 1, Nyilas 1. Csere: Szűcs, Szikszai. Edző: Vámos Miklós.

Hétméteres: 5/3, illetve 4/3.

Kiállítás: 0 illetve 2 perc.

A tartalékos Medicor kitűnően játszott nagynevű NB I-es ellenfele ellen. A 21. percben például 6-6 volt az eredmény. Ezt követően fokozatosan tett szert előnyre a vendég csapat, de a debreceniek így is minden dicséretet megérdemelnek, jól helytálltak. Különösen Vassné emelkedett ki játékaival a többiek közül.

Kereskedelmi dolgozók sportnapja

Négy megye kereskedelmi dolgozóinak részvételével rendezte meg a Kereskedelmi Szakszervezetek Hajdú-Bihar Megyei Szövetsége a Barátság-kupa tömegsportnapot Debrecenben. A megyék vetélkedésében Szabolcs-Szatmár-Bereg került ki győztesen megelőzve Hajdú-Bihart, valamint a harmadik helyezett Borsod-Abaúj-Zempléni és a negyedik Heves megyét.

Eredmények. Nők. Labdarúgás: 1. Hajdú-Bihar, 2. Borsod-Abaúj-Zemplén, 3. Heves, 4. Szabolcs-Szatmár-Bereg. Kézilabda: 1. Szabolcs-Szatmár-Bereg, 2. Hajdú-Bihar, 3. Borsod-Abaúj-Zemplén. Férfiak. Labdarúgás: 1. Hajdú-Bihar, 2. Szabolcs-Szatmár-Bereg, 3. Borsod-Abaúj-Zemplén, 4. Heves. Kézilabda: 1. Szabolcs-Szatmár-Bereg, 2. Borsod-Abaúj-Zemplén, 3. Heves.

F. Szilágyi Imre felvétele a Hajdú-Bihar—Szabolcs-Szatmár-Bereg női futballmérkőzés egyik kapu előtti izgalmas jelenetét örökítette meg.

Hétféligi sportműsor

Október 13. szombat

Kosárlabda
Városi sportszarnok, 16.30:
Deko Rt. SE—Dunai Kóolaj NB I-es férfi mérkőzés. Arany János Általános Iskola, 11.00 Biogal—Békéscsaba NB II-es férfi mérkőzés.

Salakmotor
Hajdú Volán Sporttelep, 14.00: Nemzetközi csapatverseny négy csapat részvételével.

Kézilabda
DMTE Sportszarnok 10.30: D. Dózsa—Pemű Honvéd NB I-es férfi mérkőzés. Thomas Mann utcai pálya 15.30: D. Medicor—D. Közút NB I B-es női mérkőzés. Megyei férfi mérkőzések. DSI—Hajdúdorog 16.15. D. Medicor—BMSE 10.15, D. Spartacus—Polgár 9.30.

Vidéken. Balmazújváros—Salgótarján 15.30: NB II-es női Megyei mérkőzések, nők: Hajdúnánás—Hajdúsámson 15.30. Férfi: Földes—Nádudvar 15.00, Hajdúnánás—Ybl 15.00, Létavértes—Hajdúszoboszló 15.15.

Labdarúgás
NB III-as mérkőzés D. Kinyesi—Levelek 14.00.

Október 14. vasárnap

Röplabda
DMTE-sportszarnok, 15: DVSC—Almásfüzitő NB I-es női mérkőzés.

Kézilabda
Vidéken: Hajdúböszörmény—Gödöllő 11: NB I. B-s női mérkőzés. Derecske—Olefin SC 11: NB II-es női mérkőzés. Püspökkladány—Lyukóháza 11: NB II-es férfi mérkőzés.

Lovassport
Pályaavató, területi díjugrató verseny. Kaba, 9.

Sakk
Kölcsey Ferenc Művelődési Központ, 9: Barneval SE—Bp. Török OB I-es mérkőzés.

Labdarúgás
DMTE-pálya, 14: DMTE—Salgótarján NB II-es mérkőzés. Volán-pálya, 14: Hajdú Volán—Nádudvar megyei mérkőzés. Vidéken NB III-as mérkőzések, 14: Hajdúnánás—Borsodi Építők Volán, Püspökkladány—Mád. Megyei mérkőzések 14: Földes—Körösszegapáti, Mikepércs—Nyírlugos, Komádi—Berettyóújfalu, Derecske—Biharkeresztes, Sárrétudvari—Hajdúhadház, Hajdúdorog—Körösszakál, Polgár—Hajdúszoboszló.

KOSÁRLABDA

Ötödik győzelmére készül a Deko

A férfi kosárlabda NB I-ben a Deko Rt. SE csapata eddigi négy mérkőzésén mindannyiszor győztesen hagyta el a pályát. A konzervgyári együttes ma délután fél óttól a Dunai Kóolaj gárdáját fogadja a városi sportszarnokban. Bár a két csapat elmúlt évi mérlege a vendégek javára billen, hiszen négy alkalommal győztek, míg kétszer a Deko diadalmasodott, most a hazaiak az esélyesebbek.

Újság a Deko háza táján, hogy a lengyel vendégjátékos, Rosinski ismét a csapat rendelkezésére áll, mivel a debreceniek hétközben megegyeztek a Videoton SC-vel a játékos átigazolásáról. A 100 ezer forintért megszerzett „vendégmunkás” akár már a mai mérkőzésen is pályára léphet, igaz egyszerre csak két idegenlégióst nevezhet be egy csapat egy mérkőzésre. Kérdés: Rosinski ki tudja-e szorítani a cseh-szlovák Skalat és Brabanect a csapatból. Az egészséges riválizálás a Deko Rt. SE javát szolgálhatja a jövőben. A mai találkozót a 14 éven aluliak és a 65 éven felüliek ingyen tekinthetik meg.

SALAKMOTOR

Lengyel-magyar párharc

Izgalmasnak ígérkező salakmotoros csapatlázalkozóra kerül sor a Hajdú Volán Gázvezeték utcai pályáján ma délután 14 órától. A hazaiakat képviselő Bódy, Tihanyi, Oreskó, Csáki és Róth mellett rajthoz áll a nyíregyházi Petrikovics, Kovács Zoltán, Kovács Zolt és Kovács Attila is. A csapatverseny másik két résztvevője a Lublin, melyben jövőre Tihanyi Sándor is csapattag lesz, illetve az ugyancsak lengyel Krosno, melynek jövő évtől Bódi László lesz versenyzője.

Csajkovszkij-jubileum

Zenei est
a főkonzulátuson

Kárpátalja és Hajdú-Bihar megye művészeti életének jobb megismeréséért az 1990/91-es évben magyar-szovjet kulturális rendezvénysorozat indult, melynek védnökei: a Szovjetunió Debreceni Főkonzulátusa, a Szovjet Tudomány és Kultúra Háza, az Alföld szerkesztősége, a Tokaji Író-tábor kuratóriuma, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Konzervatóriuma, a Debreceni Szimfonikus Zenekar, a Déri Múzeum és a Kortárs Galéria. A megnyitásban Kárpátalja magyar lakta városaiiban tervezett irodalmi, zenei, képző- és népművészeti rendezvények ez év júniusában egy színvonalas Anna Ahmatova-esttel kezdődtek.

A sorozat folytatásaként tegnap, pénteken 19 órakor debreceni és ungvári művészek részvételével Csajkovszkij születésének 150. évfordulója alkalmából ke-

rült sor zenei estre a főkonzulátus épületében. A műsorban a kárpátaljaiak részéről közreműködött az Ungvári zongoratrió (Geodeon Ágnes zongoraművész, Tóth Lajos hegedűművész, Miroszlav Sutko gordonkaművész), Hatvány Pál hegedűművész, Zuriy Krecskovszkij zongoraművész, Hatvány Elvira, Zubanics Mária és Okszana Ilyickaja magánénekesek, a debreceniek közül pedig az estet is bevezető Kedves Tamás gordonkaművész, Duffek Mihály zongoraművész és Újvárosi Andrea magánénekes szakos hallgató. Az érdeklődők a helyszínen megtekinthették a Kortárs Galéria kiállítását.

A magyar-szovjet kulturális rendezvény következő programjára még az idén sor kerül, ezen bemutatkozik a kárpátaljai magyar irodalom, zene-, képző- és népművészet.

ADOMÁNYOK A SZEGÉNYEK JAVÁRA. A Máltai Szeretetszolgálat debreceni csoportja köszönetét fejezi ki azoknak az állampolgároknak, akik a debreceni Mihály-napi nagyvásáron adományaikkal támogatták szegény honfitársainkat. A szeretetszolgálat önzetlen segítői képeslapokat, könyveket, ruhaneműket is árusítottak a vásáron, s a bevételt ugyancsak jótékony célra fordítják. A Máltai Szeretetszolgálat debreceni csoportjának számláját az OTP Hajdú-Bihar Megyei Igazgatósága kezeli. Aki további adománnyal kívánja segíteni a szeretetszolgálat munkáját, adományait a 709-180645 számlaszámra utalhatja.

„LEŐ TULIPÁNJA”. Az Ifjúsági Drogambulancia ma, szombaton 20 órától a debreceni Perényi u. 1. szám alatti közösségi házban jótékony koncertet rendez, melyen az olasz I Tulipani di Leo együttes lép fel. A koncert bevételét a kallódó fiatalok támogatására fordítják.

TÁNCOSOKAT KERESNEK. A hajdúböszörményi Bocskai néptáncgyűjtés népi táncok kedvet érő 14 éves kor feletti fiúkat és lányokat keres. Jelentkezni a Silye Gábor Művelődési Központban Szegei Lászlónál lehet.

SZÁMÍTÓGÉPEK KÖLCSÖNBE. Az oktatás költséges eszközeinek beszerzési nehézségein enyhített a Topán Cipőkereskedelmi Vállalat, mely „kinőt” számítógépeit oktatási intézményeknek adta kölcsön: a 127. Számú Ipari Szakmunkásképző Intézetnek, az aradvány-pusztai általános iskolának és a Bözörményi Úti Általános Iskolának. Ami az egyik helyen már fölösleges, az a másikon még komoly érték lehet.

KÉPREGÉNYT KEDVELŐK KLUBJA. Képregények felső tagozatos, illetve I-II-es középiskolás gyűjtőt, esetleg íróit, rajzolóit, élénk fantáziájú képregényrajongókat vár újonnan alakuló klubjába október 15-ig a debreceni Gyermek- és Ifjúsági Ház (Piacz u. 26/A, telefon: 14-750).

UTAZÓKLUB. A budafoki Menedék-alapítvány utazó teaklubja ma, szombaton a Bibliai Ismeretterjesztő Társulat meghívására Debrecenbe érkezik. A klubba átalakított csuklós autóbuzsban az alapítvány munkatársai délután a Kőlcsey Művelődési Központ parkolójában, hétfőn az Unió Aruház előtt, kedden pedig a Tóthfalusi téren várja az érdeklődőket videovetítésre, beszélgetésre, tanácsadásra.

ADY-EST. A Bihar megyei RMDSZ rendezésében Varga Vilmos, a nagyváradi Állami Színház Szigligeti-társulatának tagja adja elő Ady Andre-műsorát ma, szombaton este 6 órakor a berettyóújfalui tanács-háza dísztermében.

XXI. SZÁZAD FIZIKÁJA. A materializmus alapvető tévedéseiről szóló előadás és vita lesz ma, szombaton délután 3 órakor a Kossuth Lajos Tudományegyetem előtti téren. Az előadást Kisfaludy György, az Időfizikai Kutatólaboratórium vezetője és Polyák György László, a Radiesztéziás Országos Szövetség vezetője tartják.

GOMBATÁRLAT. Őszi gombák bemutatására kerül sor holnap, vasárnap 14 órától a Kőlcsey Művelődési Központ előcsarnokában, ahol a város környékén gyűjtött ehető gombák és néhány egyéb gombafaj preparátuma is megtekinthető hétfőn este 8 óráig. A kiállítást a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület gombászszakcsoportja és a Kőlcsey természetjáró sulija rendezte.

TAGFELVÉTEL. A Debreceni Leánykar felvételt hirdet 13-18 éves énekelni szerető, lehetőleg kottát olvasni tudó és külföldi utakat szívesen vállaló lányok számára. Jelentkezni hétfőn és csütörtökön délután fél öt és hat óra között lehet a kórusvezetőnél, a Kossuth u. 1. szám alatti ifjúsági házban.

SZÍNHÁZ BÖSZÖRMÉNYBEN. A Népszínház társulata hétfőn 15 órától az Ifjúsági-, 19 órától a Latinovits-bérlét keretében mutatja be Bródy Sándor A tanítónő című színművét. Jegyek és bérletek korlátozott számban válthatók a Nemzeti Filharmonia irodájában. (X)

BOCSKAI-NAP. A Bocskai István Általános Iskola hétfőn délelőtt 9 órától névadójára emlékezik. Rendkívüli programjában sportverseny és szellemi vetélkedő szerepel.

FILHARMONIKUSOK KONCERTJE. Október 15-én este fél 8-kor a Bartók-teremben a Nemzeti Filharmonia 1990/91-es évadjának első nagyzenekari hangversenyét hallgathatják meg az érdeklődők. Fellép a Debreceni Filharmonikus Zenekar, közreműködik Keller András hegedűművész, vezényel Szabó László karnagy.

TEPLOMI HANGVERSENYSZÉNY. A nagyerdői református templomban (Debrecen, Bolyai u. 25.) holnap, vasárnap délután 5 órakor a konzervatórium rendezésében Jacques van Oortmerssen, az amszterdami Sweelinck-konzervatórium professzora ad orgonahangversenyt.

A csillagos
ég október
közepén

Tizenegyedikén hajnalban a Hold utolsó negyed fázisba került — azóta C formájúnak látszik. Tizenkettedikén éjfélkor három fokkal haladt el naprendszerünk legnagyobb bolygója, a Jupiter alatt, amely a Rák csillagképben található. Távcsővel lapult korongja csibakosnak látszik, több sötét sávból és fényes zónából áll légkör. Időnként nagy vörös foltja is feltűnik. Ötven-szeres nagyítás mellett látszik akkorán, mint szabad szemmel a Holdunk.

A Naprendszer méreteinek szemléltetésére képzeljünk el egy kis makettet. Legyen a modellben a Napunk másfél centiméteres golyó — a valóságban ez közel másfél millió kilométer. Ebben a modellben Földünk tizedmilliméteres homokszemként éppen másfél méterre kering a Naptól. A Vénusz a Földhöz hasonló mérettel pontosan egy méterre. A Mars valamivel kisebb átmérővel két és fél méterre. A Jupiter másfél milliméteres golyócskaként nyolc méterre. A Szaturnusz a Jupiternél kicsit kisebb mérettel tizen-négy méterre kering. A Holdunk pedig alig négy milliméterre kering a Föld körül. Ebben a modellben a tizedmilliméternél is kisebb Plútó már hatvan méterre keringene a Nap körül.

Huszonnyolcadikén körül több hullócsillag — meteorfelvillanás — szemtanúi lehetünk. Ilyenkor a Földünk pályáját keresztező Orionidák meteorraj parányi tagjai a nagy sebesség miatt a légkörben felizzanak, és fényjelenség mellett általában teljesen elégnék.

(zajác)

LÓTTÓ-NYEREMÉNYEK. A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság tájékoztatása szerint a 41. heti lottónyermények a következők: 5 találatos szelvény nem volt, a következő hétre átvitt nettó jutalom összege 15 millió forint. A 4 találatos szelvényekre egyenként 250 949, a 3 találatos szelvényekre egyenként 1317, a 2 találatos szelvényekre egyenként 42 forintot fizetnek. A közölt adatok nem véglegesek. (MTI)

HÍRSZERKESZTŐ:
POZDERKA JUDITKÁLMÁN,
EDE NAPJAA Nap két 5.59 - nyugszik
17.02 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Folytatódik a csendes, nagyrészt napos, illetve derült, őszi idő. Napközben megelégül a déli, délnyugati szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet általában 17, 22 fok között várható. (MTI)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Hatvanöt éve, 1925-ben született Margaret Hilda Thatcher angol politikus, a Konzervatív Párt vezére, 1979 óta Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság miniszterelnöke.

A FESTŐI LUBLIN. A Déri Múzeum és a Lublini Vajdasági Múzeum közös kiállítása nyílik meg holnap, vasárnap 16 órakor a Déri Múzeum kupolatermében. A tárlatot rendezték és megnyitják: Matysek Elzbieta és Wolczek Tereza művészettörténészek.

Közlemények

EGYETEMI és főiskolai előkészítő indít a TIT magyar nyelv és irodalomból a KLTE-n. Előadók: az egyetem oktatói. A tanfolyam 1991. januártól május végéig tart. 120 óra tartalomból: 3900 Ft. 80 óra magyarról: 2500 Ft. Mindkettőre jelentkezés esetén: 5900 Ft. Tanulmányként megosztva is lehet jelentkezni, mindennap 16-19 óráig a TIT titkárságán, Vörös Hadsereg útja 45-47. *62428/ 3*

Gyermekdiszkó általános iskolásoknak, minden vasárnap a Gyermek- és Ifjúsági Ház Kossuth u. 1. sz. alatti Pódiatermében. *64095/ 2*

Országjárás-vezetői tanfolyam kezdődik októberben a TIT-ben. Jelentkezni lehet: október 22-ig a TIT-ben, Debrecen, Vörös Hadsereg útja 45-47. *64107/ 4*

A MÁV értesíti tisztelt utazóközönségét, hogy 1990. október 15-től valamennyi állomás vártermet északra, vonatmentés időben bezárja. Kérjük az utazóközönség szíves megértését és intézkedésünk támogatását. *65845/ 1*

Hajdú-bihari
NaplóFőszerkesztő:
Bakó EndreFőszerkesztő-helyettesek:
Gulyás Imre
Nagy ZsuzsaSzerkesztőség:
4024 Debrecen,
Tóthfalusi tér 10.
Telefon: 12-144,
sportrovat: 17-152Kiadja:
a Hajdú-Bihar Megyei
Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Debrecen,
Tóthfalusi tér 10.Postacím:
Debrecen, Postafiók 72. 4001.
Telefon: 12-144,
Telefax: 17-985.

Felelős kiadó: Szabó Imréné

Fényszerkesztés:
Hajdú-Bihar Megyei
Lap- és Könyvkiadó Vállalat.Nyomás:
Alföldi Nyomda, Debrecen.
Felelős vezető:
Szabó Viktor vezérigazgató.

Megrendelés száma: 0208.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkezelés postahivataloknál és kézbesítőknél. Előfizetési díj: egy hónapra: 105 Ft, negyedévre: 315 Ft, fél évre: 630 Ft, egy évre: 1260 Ft.

Index: 25 627
ISSN 0133-1051KOZMETIKAI-
Anaconda FODRÁSZATI
BEMUTATÓ ÉS VÁSÁR!

Megtanítjuk arcának és hajának helyes ápolására, ha eljön **OKTÓBER 17-ÉN ÉS 18-ÁN** (szerdán, csütörtökön) az **ARANY BIKÁ ÜVEGTERMÉBE** délelőtt 10-től délután 18-ig.

INGYENES arc- és hajápolás!

Valamennyi ANACONDA termék a helyszínen megvásárolható. Az 500 Ft feletti értéket vásárlók között 18-án 17 órakor ajándécsomagot sorsolunk ki.

Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk!

ANACONDA KOZMETIKAI KFT.
és TÓTHNÉ SARKADI JUDIT.

65387

A Balmazújvárosi Építő-, Fa- és Vasipari Szövetkezet 1991. januárban indítandó kereskedelmi ágazatához nagy gyakorlattal és megfelelő szakmai végzettséggel rendelkező vezetőt keres.

Építési, szak-szerelőipari anyagismeret szükséges. Fizetés: alapbér + jutalék, megállapodás alapján. Jelentkezés: a szövetkezet elnökénél, Balmazújváros, Veres Péter u. 11. alatt.

65879

DEFI

Autószervez leányvállalat
Debrecen, Szabadság útja 92. Telefon: 13-357, 19-777.

Október 15-én, hétfőn
nyolc órakor nyílik
AUTÓSBOLTUNK.

ÚJ és HASZNÁLT alkatrészek ápolási,
felszerelési cikkek nagy választékával.

Szervizünk rendelkezésére áll Dacia, Lada, Nysa, Zuk típusú gépkocsik garanciális javítására, valamint Dacia, Skoda, Lada, Wartburg, Trabant, IZS, Nysa, ZUK típusú gépkocsik ZT-s vizsgáztatására.

65085

Hőre lágyuló műanyag
feldolgozásában jártas,
felsőfokú végzettséggel,
vezetői gyakorlattal
rendelkezőmunkatársat
keresünk
felvételre.Jelentkezni:
„Főmérnök” jelígre
a kiadóba. 64909A Keleti-főcsatorna
berettyóújfalui
szakaszán telkek
korlátozott számban
még kaphatók.Elvi építési engedély,
villany és halastó van.Érdeklődni lehet:
Berettyóújfalui,
Hídi csárdában.
Telefon: 244

65422

PÁLYÁZAT

pénzügyi
osztályvezetői
munkakör betöltésére.

A munkakör betöltésének feltételei:
közgazdaság-tudományi egyetemi vagy
pénzügyi- és számviteli főiskolai végzettség,
legalább 3-5 éves vezetői és 10 éves szakmai
gyakorlat, kezdeményező-készség,
kreativitás, önálló munkavégzés.

A pályázat tartalmazza a pályázó részletes
önéletrajzát, eddigi szakmai munkáját,
a betöltendő munkakörrel kapcsolatos
elképzeléseit.

A pályázatokat november 20-ig nyújtsák be
„Nagyvállalat, december 15.”
jelígre a kiadóba.

65885

HA-
BIH

XLVII. ÉVFOLYAM

ÁRA: 4,30 Ft

1990. X. 15., HÉTFŐ

Ön

Hajdú-
járultak
második
legyenek
első fo-
ben, B
Hajdú-
son, Ha-
ladányb
Egyeken
szavazás
választó-
Érvényte
arány mi-
előtt es
forduló
visszalé-
felsorolt
jelöltek
lakosok,

Válasz

A helyhat-
sok második
Debrecenben
gároknek csu-
zaléka járult
Egyéni man-
vetkező ké-
nyterek: Por-
(SZDSZ); K
(Fidesz); Kis-
Fazekas Ist-
Hallgató Éva-
sület); Bar-
(SZDSZ); K
(Fidesz); K
(SZDSZ); Sza-
getlen); Bu-
(FKgP); K
(SZDSZ); L
(Fidesz); L
(SZDSZ); B
(SZDSZ); Pa-
(Fidesz); G
(SZDSZ);

Balmazúj-
választópolgá-
en adták le a
önkormányza-
első forduló-
viselői manda-
Csige József
res Ferenc
második ford-
egyéni képv-
János (Fidesz
(SZDSZ); H
(FKgP); Gém-
len); Loós Is-
Kordás Sánd

A bihari va-
szavazásra je-
polgár közl-
választójogul-
önkormányz-
egyéni képv-
(MSZP); Szilá